

Аляксей Макейчык

Сорам

Дзеючыя асобы:

Маша – школьніца, 15 гадоў

Антон Гаўрыс – хлопец Машы, 15 гадоў

Віця – сябра Антона, 15 гадоў

Алена Іванаўна – завуч па выхаваўчай рабоце

Ігар – сын Алены Іванаўны, 15 гадоў

Тамара Цімафееўна – дырэктар школы, 53 гады

Рая – метадыст, 45 гадоў

Рыта – настаўніца, 24 гады

Нікіфаравіч – школьны качагар і стораж у інтэрнаце

Участковы

АКТ 1.

СЦЭНА 1. ШКОЛЬНЫ ДВОР.

Верасень. Пляцоўка для спартыўных заняткаў ля вясковай школы.

Гарыць касцёр, побач з кастром ляжыць ровар, над агнём стаіць патэльня, над якой «варожыць» Ігар.

Паяўляецца Маша на ровары, спыняецца каля Ігара.

Маша (здзіўлена) А ты што тут робіш?

Ігар (адрываецца ад кастра, заўважае Машу). Цябе чакаю.

Маша. Забаўна, а я як раз цябе шукала...

Ігар. Відаць, знайшліся... А нашто шукала?

Маша. Мне з табой пагаварыць трэба.

Ігар (перабіваючы). Ладна, пасля раскажаш, у мяне тут для цябе сюрпрыз!

(Дарыць ёй невялікі букецік кветак, перамешаны пажоўклымі лістамі). Гэта табе.

Маша. Дзякуй, але мне, насамрэч, трэба з табой пагаварыць...

Ігар (падводзячы Машу да кастра). А вось, менавіта, і сам сюрпрыз.

Маша здзіўлена глядзіць на патэльню, якая стаіць на кастры.

Маша. Гэта што, каштаны?

Ігар. Цябе нічым не здзівіш, нават французскай стравай.

Маша. Я , вядома, іх не ела, але выглядаюць яны як каштаны.

Ігар дастае ножык, варочае каштаны.

Ігар. Я, папраўдзе не ведаю, калі яны будуць гатовы...

Маша (забіраючы ў яго нож) Дай я пагляджу.

Сядае каля кастра, пратыкае некалькі каштанаў.

Маша. А яны ў сярэдзіне павінны быць цвёрдымі?

Ігар. Мабыць, такія, каб пражавець можна было?

Маша. Тады яны ўжо хвілін пяць, як гатовы.

Ігар здымае патэльню з кастра.

Ігар. Прашу да стала!

Маша спрабуе ўзяць каштан, апякаецца і кідае яго назад. Ігар у гэты час капошыцца ў тэлефоне.

Ігар. Што ў вас тут з інтэрнэтам? То ёсць, то знікае.

Маша. Паспрабуй тэлефон вышэй падняць.

Ігар падымае ў гору тэлефон, з якога чуюцца некалькі тактаў музыкі, пасля цішыня, Ігар яшчэ нейкі час стаіць з паднятым над галавой тэлефонам.

Ігар. Ладна, птушак будзем слухаць, таксама нічога сабе, рамантычна. (Глядзіць на каштаны). Мабыць, астылі ўжо.

Абодва бяруць па каштану, кладуць яго ў рот, жуюць. Першым не вытрымаў Ігар і скрывіўшыся сплёўвае.

Ігар. Во гадасць, як яны гэта ядуць... Можа іх уліткамі трэба заядаць? Маша, пакаштаваць не хочаш?

Маша (таксама сплёўваючы, ўсміхаецца). Не, дзякуй! Ды я зусім і не галодная...

Ігар. Мда... Рэдкая паскудства...

Ігар замаўкае, няўпэўнена гледзячы на Машу. Вісне няёмкае маўчанне. Ігар схіляе галаву, каб пацалаваць Машу. Маша адхіляецца.

Маша. Не трэба. Я як раз... (Гаворыць збіваючыся) Ігар, мне трэба было адразу сказаць, ты прабач мяне... я не думала, што ты да мяне прывяжашся. Мне з табой добра, праўда...ты мілы, разумны, мне з табой цікава...але ў мяне ёсць хлопец...

Ігар ...прыехалі...

Маша. Не крыўдуй, у мяне і ў думках не было цябе абразіць...

Маша глядзіць на кветкі, якія падарыў Ігар, няўпэўнена збірае іх і хоча пайсці.

Ігар. Ты яго любіш?

Маша (пасля доўгай паўзы) я яму патрэбна.

Маша падымае свой ровар.

Ігар..але ты і мне патрэбна...

Маша. Ігар, я не магу... Пакінь мяне, калі ласка. Мне гэта таксама цяжка.

Маша робіць некалькі крокаў, пасля паварочваецца да Ігара, хоча нешта сказаць, але Ігар зноў спрабуе яе пацалаваць. Маша адштурхоўвае яго і сыходзіць.

СЦЭНА 2. НАСТАЎНІЦКАЯ.

Зусім звычайная і скупая тэрыторыя: некалькі школьных парт састаўлены ў цэнтры і засланыя абрусам. Акно, на падаконніку бутэлька з вадой, кветка ў вазоне, некалькі кубкаў. Вядро для смецця. Чайнік.

Рая, Тамара Цімафееўна, Рыта сядзяць за сталом і запаўняюць журналы. Паяўляецца Алена Іванаўна з вялікай дарожнай сумкай, выкладае што там ёсць на стол.

Алена Іванаўна. Дзеванькі, паглядзіце, што я прынесла... Раечка, гэта табе...(дастае з кучы шмотак квяцістую блузку, падыходзіць з ёй да Раі). На, вось, прыкінь.

Рая апранае блузку наверх таго, ва што апранута.

Алена Іванаўна. Божа, як села класна... нават не чакала, вось гэта вока... пакруціся – ка (абходзіць вакол Раі, папраўляючы і разгладжваючы фалды). Усяго сто пяцьдзсят тысяч.

Рая. Сто пяцьдзсят?

Алена Іванаўна. Так, Раечка... так, сто пяцьдзсят... гэта ж табе не нейкая там Турцыя, гэта ж фірменная італьянская блузка. Ну, пакуль думай... Памер твой, села ідэальна... на тваім месцы я б брала. Можна часам сябе і пабалаваць (вяртаецца да стала, дастае адтуль квяцісты жакет, падыходзіць да Тамары Цімафееўны, каторая нацягнуўшы акуляры з зайздрасцю разглядае новую блузку Раі). Тамара Цімафееўна, памятаеце туфлі, што вы на лінейку абувалі? (вешае жакет на плечы Тамары Цімафееўны), вось, а я не забылася... І спецыяльна да гэтых туфель, я прапаную вам жакет, я яго як убачыла, адразу пра вашы туфлі ўзгадала. Вось, дарэчы, і спадніца да іх (хапае са стала першую пад рукой спадніцу, падносіць да Тамары Цімафееўны). Ну краса! І ўсяго-такі чатырыста пяцьдзсят тысяч за дзве рэчы.

Тамара Цімафееўна. Гэта для мяне дорага, вельмі дорага.

Тамара Цімафееўна пачынае мітусліва здымаць жакет, Алена Іванаўна замянае ёй.

Алена Іванаўна. За дзве рэчы – гэта зусім не дорага... я ў горадзе за камуналку столькі ў месяц плаціла, а гэта ж рэчы... (мацае жакет) вы толькі паглядзіце якая тканіна, за сто гадоў не зносіцца, яшчэ дзякаваць будзеце...

Стукаюць у дзверы, у настаўніцкую няўпэўнена ўваходзіць Нікіфаравіч.
Вінавата мнецца каля самах дзвярэй, чакаючы калі Алена Іванаўна дагаворыць.

Алена Іванаўна бярэ са стала шорты ў прыдуркаватых стразах, падыходзіць да Рыты, зусім маладой на фоне іншых дзяўчыне. Якая да гэтага часу не адрываючыся запаўняла журнал.

Алена Іванаўна. Мілая Рытачка, да тваіх стройных ножак (прыкладае шорты да сваіх ног)... У школу, зразумела, не адзенеш, але... жаніха шукаць(падміргваючы) самае то.

Рыта (не адрываючыся). Дзякуй, мне нічога не трэба.

Алена Іванаўна. Ты толькі паглядзі. У маёй суседцы, у горадзе, дачка ў такіх шортах ходзіць. Тут ні ў каго не ўбачыш. Усяго дзвесце тысяч. За такую прыгажосць ў самы раз, са стразамі танней і не знойдзеш.

Рыта. Восень ужо, нашто мне шорты? Вы сыну свайму аддайце. Няхай дзяўчыне якой-небудзь на Новы год падарыць.

Нікіфаравіч. Кхе-кхе, Алена Іванаўна... Мне б пагаварыць з вамі...гэта... сам-насам.

Алена Іванаўна. Не бачыш.. занятая.... І не да цябе... урокі скоро пачнуцца...

Нікіфаравіч (пад нос) я за дзвярыма там... буду тады (выходзіць)

Тамара Цімафееўна. Я, мабыць, не буду браць, ды і грошай у мяне няма.

Алена Іванаўна. Я ведаю, што няма, у каго яны ёсць, сама ў суседзяў пазычала, заўтра ж аванс, вось заўтра і аддасі. Тут, дарэчы, ліст з РАНА прыйшоў... Антон...Антон...чорт, забылася, як там па прозвішчу...

Рая. Гаўрыс?

Алена Іванаўна. Так, Гаўрыс...навучэнец наш... вяртаецца ў школу. Не было клопату. Будзь мая воля, ніводнага пасля калоніі да нармальных дзяцей не пусціла бы... І за што гэта ён сядзеў... (глядзіць на Рыту).

Рыта. Я не памятаю хто гэта, я па прозвішчы і не ўзгадаю.

Алена Іванаўна пераводзіць позірк на Тамару Цімафееўну.

Тамара Цімафееўна. ...ой, не помню...даўно было.

Рыта. (паўза) можа, сцягнуў што...

Алена Іванаўна. Што значыць «даўно было», «можа сцягнуў»?...Вам што, усё роўна за што ён сядзеў?... Я ўжо дваццаць гадоў завуч па выхаваўчай рабоце і ўявіце сабе...усіх праблемных памятаю. А ведаеце чаму? Таму што я на такое не заплюшчваю вочы, і з кожным (паўза) ваюю (паўза) калі можна так сказаць... не ведаць, за што іх навучэнец ў калонію загрымеў, а між іншым і ваша віна тут ёсць. Вы і не даглядзелі.

Раздаецца званок.

Алена Іванаўна. Дзеванькі, так што, адзежку браць будзем?

Тамара Цімафееўна з пытаннем глядзіць на Раю.

Рая. Ладна, давайце.

Тамара Цімафееўна. А толькі жакет можна?

Алена Іванаўна. Нашто толькі жакет? Бярыце і то і другое за чатырыста, чорт з вамі... За што ўзяла, за тое і аддаю. І як бы вы без мяне жылі, модніцы?

Тамара Цімафееўна, Рая і Рыта выходзяць.

Алена Іванаўна астаецца адна. Дастае з сумкі патрапаны сшытак.

Алена Іванаўна (піша). Рая сто пяцьдзсят тысяч, Тамара чатырыста тысяч.

Стук у дзверы. Заходзіць Нікіфаравіч.

Нікіфаравіч. Дзень добры, яшчэ раз...я, дарэчы, аб чым...

У настаўніцкую не стукаючыся ўваходзіць Антон, у руках у яго нейкія дакументы.

Антон. Прывет, Нікіфаравіч (працягвае яму рукі, яны вітаюцца)

Нікіфаравіч. Антоша (усміхаючыся)... ці гэта ты....глядзі, а ты і там падрос ...

Алена Іванаўна. А вы, я так разумею. Гаўрыс?

Антон. Так, Антон Гаўрыс. А гэта хто...а Нікіфаравіч?

Алена Іванаўна. Дарэчы, размаўляць можаце непасрэдна са мной. Нікіфаравіч, пакіньце нас.

Нікіфаравіч зноў выходзіць.

Алена Іванаўна. Завуць мяне Алена Іванаўна, я твой завуч па выхаваўчай рабоце. Хачу адразу цябе папярэдзіць, што аніякіх крымінальных штучак я ў сваёй школе цябе не буду, у мне жорсткія патрабаванні для ўсіх навучэнцаў...

Антон падыходзіць бліжэй, сядзе на стул, кладзе дакументы на кучу рэчаў, якія яшчэ не складзены, дзвюма пальцамі падымае адну з іх.

Антон. Мілая вельмі...анучка...барыжыце Алена Іванаўна?

Алена Іванаўна. Што ты сабе дазваляеш, смаркач! Будзеш так у падваротні размаўляць, а не ў школе. (Складае рэчы ў сумку). Нашто вы такія, наогул у школу вяртаецеся. Ты ж ведаеш, што вучыцца не будзеш. І я ведаю, толькі нервы настаўнікам псаваць будзеш. Я такіх як ты... на маім жыцці столькі такіх было?

Антон. (ухмыляючыся) Я-та ладна, я непаўналетні... выйшаў, мяне ў інтэрнат. Там нельга жыць, калі ў школу не ходзіш, вось я і тут. А табе, цёця, нашто школа, шмоткамі грашовымі гандляваць, вучылак тутэйшых надуваць з гэтымі анучамі...

Алена Іванаўна (выходзячы з сябе) Якая я табе цёця, паршывец!

Антон. А які я табе паршывец, цёця? Я такіх як ты таксама ня мала пабачыў. Давай так, ты да мяне не чапляешся, і я цябе не чапаю. Разыходзімся краямі і жывем мірна.

Алена Іванаўна. Не ТЫ, а ВЫ!!! Думаеш, будзеш мяне вучыць што рабіць? Ды я толькі пальцамі шчоўкну, і ты зноў у калоніі будзеш! Марш на урокі!

Антон устае, накіроўваецца да дзвярэй.

Антон. Так шчоўкайце... Калі не, тады ціха-мірна разыходзімся, лады? Пайду я, не бачыў яшчэ нікога...

Антон адчыняе дзверы, выходзіць, сустракае за дзвярыма Нікіфаравіча.

Антон. Толькі вось Нікіфаравіча ужо ажно два разы. Здарова, Нікіфаравіч!

Алена Іванаўна (сама сабе). Вы толькі паглядзіце, які нахабнік...Недамерак нявыхаваны...

Нікіфаравіч. Можна?

Алена Іванаўна. Заходзь ужо... Што за дзень такі: усё не дзякуй Богу. За што ён сядзеў, Гаўрыс-та гэты?

Нікіфаравіч. Ды вы не думайце, ён нармальны хлопец... Са сваімі прусакамі ў галаве, але добры, талковы, з мазгамі...

Алена Іванаўна.(перабіваючы) Што ты мне мазгі кампасціруеш! Я ўжо пабачыла які ён. За што ён ў калоніі сядзеў твой з мазгамі хлопец?

Нікіфаравіч. Медзь краў.

Алена Іванаўна (смяецца) Няма чаго сказаць...з мазгамі.

Нікіфаравіч. Я, шчыра кажучы, не пра яго хацеў пагаварыць...

Алена Іванаўна. Кажы ўжо...(доўгая паўза) ...я слухаю.

Нікіфаравіч. Не ведаю, з чаго пачаць...карацей, ваш сын...ён гэта...там, у інтэрнаце, ведаеце, дзеці розныя бываюць... ёсць кемлівыя, а ёсць такія, ў якіх галава не дужа варыць...

Алена Іванаўна. Не цягні ката за хвост.

Нікіфаравіч. Там дзеванька ёсць, ёй гадоў дзесяць, яе ад старэйшай сястры не хацелі забіраць, ведаеце, быццам, каб сям'ю да канца не рушыць. Старэйшая здаецца нічога, разуменькая, ў сэнсе там лічыць, пісаць, усё ўмее... ды і меншая чытае, так-сяк, але чытае. Але з ёй часам бывае...быццам не разумее нечага... Дзе харошае, а дзе благое, не можа адрозніць...

Алена Іванаўна (раздражнёна) Сын мой тут якім бокам?

Нікіфаравіч. Дык я неяк пра гэта і расказаць хацеў...ён ёй гэта... на ровары пакатацца даў...

Алена Іванаўна. (з іроніяй) Які жах!

Нікіфаравіч. ..Не проста так, а...(паўза)

Алена Іванаўна. Што «а» ?

Нікіфаравіч. Сказаў, каб яна яго... там цалавала, пакуль ён не скажа, што веласіпед можна ўзяць...

Алена Іванаўна (гнеўна). Дзе там? Што за бязглуздзіца?! Вы што, з ранку п'яныя, я не разумею?!

Нікіфаравіч. Ну... там...

Алена Іванаўна. Што за глупства!!! Хто вам такую гадасць наплёў!

Нікіфаравіч. Дзяўчынкі гэтай сястра старэйшая...

Алена Іванаўна. Ведаеце што, я, нават, і слухаць такое глупства не хачу. Вы нешта папрыдумлялі, вам прымроілася, або дзеванька гэта збрэндзіла.

Нікіфаравіч. Ды ў яе...

Алена Іванаўна (перабіваючы) У вас, можа, коні белыя! Альбо зноў грошы клянчыць? Вы ўжо ляскаціце абы што, куды вам піць з ранку-та! Не хачу слухаць, ясна? Бязглуздзіцу такую плесці... Божа мой. Пайшлі вон... Ідзіце дамоў, праспіцеся.

Нікіфаравіч. Алена Іванаўна, як жа не паверыш...

Алена Іванаўна. Ідзіце, па-харошаму, я вас прашу. У вас што, работа лішняя?

Нікіфаравіч. Не лішняя, але...

Алена Іванаўна. Вось і ідзіце дадому. Праспіцеся, каму я сказала!

Нікіфаравіч уходзіць. Алена Іванаўна хавае сумку пад стол.

Алена Іванаўна. Трэба ж так нафантазіраваць... Белая гарачка, не іначай...

Алена Іванаўна сыходзіць.

СЦЭНА 3. ШКОЛЬНЫ ДВОР.

Антон праходзіць па пляцоўцы, спыняецца каля невялікага вогнішча, вакол якога раскідана гарэлыя каштаны. Падымае адзін з іх, разглядае, кідае каштан зноў на зямлю, выцірае руку аб траву.

Убягае радасная Маша, і з разгону скача Антону на шыю.

Маша. Як ты? Прывет! Я так рада! Як ты ?!

Антон (абнімаючы Машу) Нармальна... Сумаваў. Ты з урокаў збегла?

Маша. Гэта геаграфія, я пасля вывучу... Ты мяне раздушыш.

Антон. Прабач, знудзіўся проста...

Маша. А чаму не пісаў?

Антон. Ты што, не атрымоўвала паштоўкі?

Маша. Паштоўкі былі, але ты ў іх пра сябе нічога не раскажваў.

Антон. Не было пра што раскажваць.

Маша (адпускае Антона). Як гэта нічога? (уважліва разглядае Антона). Ты схуднеў дужа...і выцягнуўся.

Антон (прыцягвае Машу да сябе) Дай мне цябе яшчэ раз абняць, я паціху...

Маша.(кладзе галаву на плячо Антона) Што значыць: не было што расказваць? Ведаць не ведаю, што з табой.... Вясковыя мяне бокам абходзяць... асабліва гэтыя твае...

Антон. Пра гэтых не трэба...

Маша. Дык я і не кажу. Проста вакол мяне сцяна, а цябе няма... а вакол сцяна. Я пішу, пытаюся, а ты паштоўку... з Новым годам там... з гэтым, з днём закаханых... Такія паштоўкі мне са скрыні прыносілі.

Антон. З якой скрыні? Ад каго?

Маша. Глупства ўсё. З той школьнай скрыні, што трудавік вешае да святаў.

Антон. Проста расказваць асабліва і не было чаго. Усё як і тут, толькі...горш...не ведаю... не горш, а там, ціпа ўсё-ўсё можна, ну, усе там так думаюць.

Маша. Што можна?

Антон (адпускаючы Машу) Ды ўсялякае, Маша, ды не пра гэтае.

Маша. Над табой здзекаваліся? Білі?

Антон. Прычым тут?. Не плач ты, дурніца...

Маша. Я так і ведала, што ты таму і не пішаш.

Антон. Ды не таму, Маша, ніхто там мяне не крыўдзіў.

Маша. Чаму тады не пісаў?

Антон. Я жа табе сказаў, не было чаго расказваць. Праўда, нічога. І часу не было... Вось, здаецца сядзіш, здаецца, за плотам, часу павінна быць вагон... А яго няма...часу...зусім няма. Трэба пастаянна сваё гнуць... там, ведаеш, розныя людзі бываюць.

Маша (з іроніяй) І што ты гнуў?

Антон. Як табе адказаць?... Проста робіш што робіш...ну...тое, што лічыш патрэбным, неабходным для сябе, для таго, ціпа, каб жыць далей... Гучыць так, быццам я перад табой зараз пантуюсь... Не хачу, каб ты думала, што я пантуюсь. Людзі проста жывуць, хто як для сябе вырашыў, так і жывуць. Некаторыя

вырашылі так, а жывуць зусім па-іншаму. Я такім быць не хацеў. На гэта многа часу пайшло... А расказваць пра гэта няма чаго.... як ты пра гэта раскажаш?

Маша. Ты проста не хочаш пускаць мяне ў сваё жыццё. Ты адвык ад мяне, і, напэўна, разлюбіў...

Антон. Кінь ты, смешна слухаць! Ты адзіны чалавек, якім галава была занятая. Мне здавалася, што ты ў мяне верыш.

Маша. Не маніш?

Антон. Не маню. Я да цябе... Мне, разумееш, з табой хочацца... жыць, там... ну і дзяліцца ўсім, канешне...

Маша. І за цэлы год табе не было чым падзяліцца?

Антон. Не было, праўда, не было. Усё там пустое, дурное, нікому не патрэбнае.

Маша. Мне патрэбнае.

Антон. Так я жа зараз з табой.

Маша. Ты як з другой планеты.

Антон. З гэтай... З тваёй планеты... з планеты, на якой ты з урока збегла і са мной зараз сабачышся. Табе што, лаяцца хочацца?

Маша. Не.

Антон. Вось і не дуры...

Маша. Я і не дуру. Проста ведаеш, як крыўдна... Што ты нічога пра сябе...

Антон (перабіваючы). Я жа толькі што казаў! (паўза). Есць такія рэчы, пра якія я раскажаць не магу. У мяне для гэтага і слоў ня будзе.

Маша. Табе больш ніхто не пісаў?

Антон. Толькі ты. Ведаеш, як гэта для мяне важна?... Я ў сябе спачатку не верыў... Дужа не верыў...як гэта сказаць... сорамна было, ці што... Што я там апынуўся, сярод такіх людзей... я іх сябе ніколі не адносіў... Хаця там многа нармальных хлопцаў было... толькі было страшна, ну і сорамна... што там апынуўся. Мне мужык адзін памог, ён там працуе. Там ведаеш, працуюць ў асноўным тыя, каму не да галавы... у іх зарплата капеечная і ім пляваць. А мужык гэты, ён быццам нейкі сэнс у гэтым бачыць, альбо прызванне... У яго добра атрымоўваецца. Мы з ім шмат гутарылі ён мне кніжкі розныя прыносіў чытаць, тлумачыў, чаму я там, чаму так сябе паводзіў... падобна тлумачыў, я верыў. Калі б не ён і не ты, я, нават, не ведаю, што са мной было б.

Маша. Я ўвесь час у цябе верыла. Мне хочацца, каб ты мяне не цураўся, разумееш? Хочацца быць табе карыснай, патрэбнай...

Антон. Я разумею ўсё, Маша, разумею... І зараз я тут, так што калі хочаш быць карыснай, то лепей прыдумай, чым мы ўвечары зоймемся... Купацца ўжо холадна...

Маша. Ой, я вечарам сёння не магу, мяне тата да рэпетытара возіць. Прапускаць нельга – грошы аддадзены, ды мне гэта і трэба.

Антон. Вучыцца трэба. Нешта-жа трэба будзе рабіць, калі школу скончыш.

Маша. Мы можам заўтра сустрэцца, пасля сямі. Я планшэт возьму, у мяне ёсць, мне на Новы год падарылі. Пасядзім дзе-небудзь... кіно паглядзім. Да мяне пакуль ніяк, сам разумееш...

Антон. Што разумееш?

Маша. Антон, ты з калоніі толькі што выйшаў, думаеш, мае бацькі будуць рады, што мы разам?

Антон. Пры чым тут яны? Разам жа ты і я. Што ім да таго...

Маша (перабіваючы) Яны проста дурнога для мяне не хочуць.

Антон...Дурнога?

Маша. Яны жа ня ведаюць цябе так, як ведаю я. Яны не ведаюць, што ты хорошы...

Антон. Маша, што за нахер?! Мы з табой увесь час.... Ты жа мне пісала! Яны ведалі, што ты мне пісала? Што мы не расставаліся, хаця я быў там?

Маша. Здагваліся, мабыць, тата, так дакладна здагадваўся...

Антон. Табе сорамна было сказаць?

Маша. Не хацела расстройваць...

Антон. Значыць тое, што я вярнуўся, іх дакладна не абрадуе.

Маша. Ды не, яны будуць рады, мне толькі іх падрыхтаваць трэба.

Антон. Падрыхтаваць? А як ты збіраешся падрыхтаваць іх да таго, што я ўжо тут, і што мы даўно разам?

Маша. Ну... ім трэба растлумачыць, што ты хорошы, што мы патрэбны адно аднаму.

Антон (адыходзячы) Я не разумею.

Маша. Што не разумееш, Антон? Ты думаеш, што ўсе бацькі хочуць, каб іх адзіная дачка кахала чалавека, які толькі што... (няёмка замаўкае, робіць крок у бок Антона)

Антон адходзіць далей.

Антон. Каторы толькі што... працягвай!

Маша. Ты і сам усё разумееш, Антон.

Антон. Кажы!

Маша (паўза) Які толькі што... Не ведаю....Каторы ўвесь час робіць толькі тое, што ў галаву прыйдзе, і ніколі пра іншых не думае!

Антон. Бывае такое, спачатку зробіш – пасля думаеш... Не ведаю чаму так...

Маша. Антон...

Антон. А ты ўсё думаеш-думаеш, а бацькам сказаць, што мяне любіш – кішка танка!

Маша. Не танка.

Антон. Значыць, не любіш! Толькі языком ляскаціш...

Маша. Люблю я цябе, люблю, чуеш? Проста ў жыцці ўсё трохкі складаней, чым ты думаеш.

Антон. Я што, ў жыцці складанасці не бачыў?

Маша. Ты ўспрымаеш усё неяк проста...

Антон. Табе таму бацькам сказаць сорамна? Мам, тат, ён успрымае усё проста (крыўляецца), які жах.

Паяўляецца Ігар. Ён спыняецца ў некалькі метрах за спіной Антона, так што яго бачыць толькі Маша. Ігар з ухмылкай падслухоўвае.

Маша заўважае Ігара, бянтэжыцца.

Маша. Ведаеш што, Антон (глядзіць у бок Ігара, баючыся, што ён падыдзе) я не мушу гэта выслухоўваць... Мяне няма за што адчытваць?

Гучыць званок.

Маша. Ну што ты маўчыш?

Антон маўчыць, гледзячы ў адну кропку недзе перад сабой.

Маша (абражана) Ну і маўчы!

Маша паварочваецца і хутка сыходзіць. Прайшоўшы некалькі крокаў, азіраецца, пасля чаго пачынае ісці шпарчэй.

Ігар чакае, калі Машы не стане відаць. Падыходзіць да Антона, разглядае яго ацэньваючы, сядзе побач.

Ігар. Сачкуеш?

Антон паварочвае галаву на гук, заўважае, што побач нехта ёсць.

Антон. Не, хаця, мабыць, можна і так сказаць.

Ігар. Новенькі? Нешта я раней цябе не бачыў.

Антон. Я цябе таксама.

Ігар. Я з гэтага года толькі. (Працягвае руку Антону). Я Ігар.

Антон. (таксама працягвае руку). Я Антон. Але шчыра, не настроены на кампанію.

Ігар. Ясна, не чапаю. Пакуру і пайду.

Антон. Дай тады , і мне цыгарэту.

Ігар. Не, прыцель, у мяне электронная, так што гэта не зусім...эм...гігіенічна. Хаця, пачакай...(залазіць у заплечнік, дастае муштук, прыкрочвае яго да цыгарэты, працягвае яе Антону). Ціснеш на кнопку і цягнеш.

Антон бярэ цыгарэту, з недаверам яе разглядае, націскае на кнопку і дакранаецца пальцам да муштука.

Ігар. Ды не бойся ты, думаеш, я разважу?

Антон (падымае вочы на Ігара) я не баюся. Думаў, што разводзіш, таму і правяраў. (націскае на кнопку, моцна зацягваецца, выдыхае).

Ігар. Ну як?

Антон. Пячэння прысмак, здаецца (зацягваецца яшчэ раз).

Ігар (крыху расчаравана) Пячэння... (глядзіць на Антона, заўважае ў траве абпаленыя каштаны, зноў глядзіць на Антона). Нудна тут у вас, піздец як... тут заўсёды так?

Антон. Мабыць.

Ігар. І самае прыкольнае, што гэта ціпа ўсім у кайф, разумееш... А тут жа воўкам узвыеш.

Антон.(працягвае цыгарэту назад Ігару). Што тады ты тут робіш?

Ігар (мяняе муштук). Я...Я паеду скоро... І наогул я не пра тое... Вось менавіта табе ў прыкол , што тут так нудна, што абасрацца можна... (зацягваецца).

Антон. З'едзеш, так не скуголь. Адно я табе дакладна скажу – гэта не самае нуднае месца на зямлі.

Ігар (з усмешкай) Якое, блядь, тады самае нуднае? Ды не глядзі ты так... Я абразіць не хачу. Не разумею проста. Вось учора з адной тут замуціць хацеў ... (піхае нагой каштаны, робіць паўзу, ацэньвае рэакцыю Антона)

Я ёй усё, разумееш, усё прапаную... рамантыка там, сюрпрызы ўсякія... ціпа то, ад чаго цёлкі верашчаць. А яна мне: «Бла-бла-бла... у мяне ўжо ёсць хлопец».

Антон. Ну, ёсць ў яе нехта, дык і не лезь да яе. Што тут не ясна?

Ігар. Калі ёсць, чаго тады прыперлася? Чаму адразу не сказаць? З самага пачатку, разумееш? Я жа бачу, што ёй са мной добра... Гэта жа адразу відаць... А мнецца, выпендыраецца...

Антон. Можа, усе так.

Ігар. Хто ўсе, цёлкі?

Антон. Людзі... Ну, людзі, ціпа, заўсёды сабе цану набіваюць... Як гэта сказаць...Хочуць некім здавацца.

Ігар. Вядома, набівае. Думае, што набівае. Ну а, як ты гэтым сабе цану наб'еш? Уцюрылася яшчэ ў дзіцячым садку ў нейкага калгасніка, аднаго з пяці, іх усяго тут, скажам, пяць ці дзесяць і думае з ім усё жыццё тут пад плотам абдымаючыся прасядзець. Быццам не ўтыкае, што пад камень што ляжыць, вада не пацячэ...

Антон. А ты па ходу вада?

Ігар. Ціпа таго.

Антон. Да ты такая ж херня панурая! Шмоткі толькі даражэйшыя, дэвайсаў паболей, а так...Ну, напрыклад, чым ты лепей за яе хлопца? Можа ты і лепей, я ні цябе, ні яго не ведаю. Мяне проста падкідвае ад такіх базараў, я, вось, ціпа, лепей за ўсіх. Усе цёлкі павінны на мяне кляваць.

Ігар. (усміхаючыся) Усе і клююць.

Антон. Спрабаваў замуціць – не клюнула. Ці ты пра што зараз?

Ігар. Херня ўсё гэта... Не клюнула — гэта калі зусім не прыйшла. Час пакажа.(глядзіць у бок школы). Ты тут збіраешся сядзець?

Антон. Не ведаю. Не хачу пакуль на ўрокі ісці.

Ігар. Пайшлі да мяне на ўрок, у мяне фізра – у футбол паганяем, хто там каго лічыць будзе...

Антон.(з'едліва) А калі пайдзеш, то мяне да такіх жа крутых, як ты, запішуць?

Ігар. (з ухмылкай) Цябе?! Неа, наўрад ці...

Антон. Слухай, я да цябе ў прыцелі не набіваюся, і ты ад мяне адвалі...

Ігар. (працягвае ўхмыляцца) Як ведаеш... У цябе, мабыць, не надта многа дружбаноў, так?

Антон. (раздражнёна). Ага, я тут для таго і прысеў, каб аб гэтым пагараваць.

Ігар уходзіць. Антон яшчэ нейкі час сядзіць на месцы, пасля ўстае і ідзе ў другі бок.

Сцэна 4. Настаўніцкая.

У настаўніцкую ўваходзіць Рыта, кідае журнал і стос сшыткаў на стол, падыходзіць да падаконніка і налівае ваду з вялікай празрыстай бутэлькі ў чайнік.

Рыта. І калі ж гэта скончыцца?

З-за дзвярэй чуваць голас, які набліжаецца, гэта ўз'юшаная Рая.

Рая. Казала табе, што яе ў спец. школу трэба.

Рая і Тамара Цімафееўна паяўляюцца ў настаўніцкай. Тамара Цімафееўна заўважае Рыту і жэстам паказвае Рае, каб тая змоўкла.

Рая. Позна ўжо маўчаць! Думаеш, будзе ўсё шыта-крыта? Гэта на ўвесь раён скандал! Ды які скандал... Гэта ўжо не праверку ў туалце закрыць.

Тамара Цімафееўна (вінавата). Я жа як лепей хацела. Я не думала, што так...

Рая. А зараз што? На цябе ўсе шышкі. Не згадзіся ты яе ў школу ўзяць, яе бы, нават, і ў інтэрнат не аформілі.

Тамара Цімафееўна. А чаму адразу я? Пры чым тут я? Я з ёй такое ўтварыла?

У настаўніцкую заходзіць Алена Іванаўна. Рая і Тамара Цімафееўна замаўкаюць. Рыта насыпае ў кубачак каву.

Алена Іванаўна. Рыта, і колькі кубкаў гэтай атруты за дзень ты можаш выпіць? Ты ведаеш, як кава на зубную эмаль дзейнічае? А на сэрца? І што гэта вы ўсе маўчыце?

Тамара Цімафееўна і Рая капошацца ў сваіх сумачках і адлічваюць грошы. Рая забірае грошы ў Тамары Цімафееўна, яшчэ раз іх пералічвае і аддае іх Алене Іванаўне.

Рая. Вось вашы грошы. Пералічыце. Я вам больш нічога не вінная.

Алена Іванаўна (пералічваючы грошы). Я-та пералічу, але што гэта за тон... для чаго мітусіцца, я казалася, што можна і заўтра аддаць...

Маўчанне. Алена Іванаўна аглядае па чарзе ўсіх траіх.

Алена Іванаўна. Хто пачне?

Закіпае чайнік. Рыта залівае вадку ў кубак.

Тамара Цімафееўна. Рая, ды кажы ты ўжо! Я не магу, у мяне ў галаве не змяшчаецца...

Алена Іванаўна. Тааак...

Рая (стараецца не глядзець на Алену Іванаўну). У нас тут у школе дзяўчына адна ёсць, інтэрнацкая... у пяты клас перайшла....

Рыта. Ды што вы ўсё круцялімі! Сын ваш, Алена Іванаўна свалата і падонак! Так, падонак! Ён гэта беднае дзіця прымусіў яму мінет рабіць!

Алена Іванаўна. Божа, Рыта, што ты такое гаворыш?... Мой Ігар некага прымусіў, ды яшчэ такое... быць не можа...

Рыта. Уявіце сабе, прымусіў, ваш сын прымусіў дзіця, якая... якая амаль што адсталая!

Тамара Цімафееўна. Рытачка, цішэй ты...ўсе пачуюць. Не зусім і адсталая...яна проста дрэнна вучыцца...

Рыта. Ды яна табліцу множання вывучыць не можа!

Алена Іванаўна. У чыю гэта галаву прыйшло пра майго сына такія плёткі распускаць? Гэта жа дадумацца...

Рыта. Плёткі?!

Рая. Рыта, супакойся... лямантам тут не паможаш. (Алене Іванаўне). Яна, гэта дзіцё, расказала сваёй сястры, а тая, вядома, ва ўсе званы... Дзеці, здаецца, пакуль не ведаюць...

Тамара Цімафееўна. А мне качагар наш сказаў, ён там сторажам працуе.

Алена Іванаўна. Вось прахіндзей! Ён прыходзіў да мяне ўжо, грошы на бутэльку клянчыў. Гэта, мабыць, ён усё і прыдумаў, шантажыраваць мяне надумаў, ці накшталт таго.

Рыта. А што гадаць, давайце яе паклічам і запытаем. А то было, не было...плёткі не плёткі...

Рая. Нельга так. Вы што так... дзіця траўміраваць....

Алена Іванаўна. Зразумела, нельга, таму што гэта глупства. Каб такое...у нашай школе...

Тамара Цімафееўна. Толькі гэта не глупства, Алена Іванаўна, не глупства...

Рыта. Нашто ёй выдумляць? Раствлумачце, нашто выдумляць пра такое?

Алена Іванаўна. Ён што яе... пабіў?... я не разумею... Нож да горла прыстаўляў? Прабачце, але я нічога не разумею...

Рая. ...Эмм...не біў, канешне... Нічога такога... Ён ёй за гэта даў на ровары пакатацца...

Алена Іванаўна. Ну, гэта, ведаецца, ужо занадта! З якога языка такое паскудства магло сарвацца!

Тамара Іванаўна. Прабачце, але на гэтым ровары я яе сама бачыла.

Алена Іванаўна. Ды яна можа яго скрасці хацела, ён між іншым не два рублі каштуе, ды пасля сорамна стала, вось яна і прыдумала лухту гэтую.

Рыта. Як бы там не было, не нам у гэтым разбірацца... Трэба паведаміць куды трэба і няхай вырашаюць, што з вашым падонкам рабіць.

Рая. Рыта. Супакойся... Сітуацыя складаная... у цябе ў такіх справах яшчэ вопыту няма.

Рыта. Вы што тут усе звар'яцелі?

Алена Іванаўна. Вы самі кажаце, яна таго....адсталая... ну, прымроілася ёй, не вядома, што ў той галаве робіцца...

Рыта. Якія жа вы гадкія! Пад вашым носам такое творыцца, а вы...

Алена Іванаўна. Рыта, перастань. .. Колькі ў цябе злосці. А ў сітуацыі разабрацца трэба, а не шашкай махаць... Гэта, можа, усе і глупства. Гэтага і не магло быць.

Тамара Цімафееўна. Трэба разабрацца, канешне, трэба разабрацца...

Алена Іванаўна. Вось і я кажу. Не разабраліся, а адразу шашкай замахалі, гэта жа варварства, а мы цывілізаваныя людзі.... педагогі.

Рая. Калі цвяроза разважаць, то лепей бы гэтага не было... не было і ўсё. Ад таго, што гэта было, лягчэй нікому не будзе.

Рыта. Ды што вы такое кажаце?! Цывілізаваныя людзі...

Рая. Вось ты, Рыта больш за ўсіх лямантуеш, мол, давайце нешта рабіць. Давайце. Давайце варушыцца! Вось зараз прама ў РАНА пазваню і скажу, мол, так і так...

Алена Іванаўна. Глупства ўсё гэта, не трэба нікуды званіць.

Рая. (Алене Іванаўне). Не перабівайце (Рыце). Вось ты, Рыта, што ты тут робіш... ў школе? Зарабляеш капейкі, перспектывы аніякай, вакол захалусце, а ты маладая, прыгожая.. Што маўчыш? Думаеш, што ніхто не ведае на якіх ты тут умовах? Пра чаргу тваю на кватэру ў горадзе?

Рыта. І што мне зараз, маўчаць?

Рая. Не...ты рабі, як хочаш, табе жыць. Толькі я дакладна табе адно скажу: як толькі пра тое ў РАНА даведаюцца – паляціш ты з чаргі сваёй... Тамара Цімафееўна, як корак ад шампанскага за прафнепрыгоднасць вылеце, Алене Іванаўне таксама прыйдзеца свой дыплом на паліцу пакласці і шмоткамі гандляваць..

Тамара Цімафееўна. Ну, я ж не спецыяльна, разумеце, не спецыяльна яе ў школу брала. Я як лепей хацела...Каб з сястрой разам...Мне да пенсіі два гады, каму я патрэбна?

Алена Іванаўна. Не трэба панікаваць раней часу. Разабрацца трэба. Я са складанымі падлеткамі ўсё жыццё правяла, не магла я ў сябе пад носам такое прагледзіць!

Рая. Што вы, Тамара Цімафееўна на мяне так утаропіліся, на Рыту так глядзіце... Яна жа тут у нас проста ікона, узор для пераймання, ёй і рашаць...(паўза). Ты, Рыта, ужо тры гады, прабач, у дзірку ў падлозе ходзіш, яшчэ годзік патрываеш, глядзіш, і кватэра свая ёсць. Можа ты думаеш, што табе нехта другі шанец дасць?

Рыта робіць глыток кавы, адыходзіць у бок, маўчыць.

Рая. Рыта, вось скажы... Ты жа сама жанчына... Ты ўпэўнена ў тым, што нашы намаганні не дарэмны?... Разумееш, пра што я? Вось зараз усе даведаюцца, неяк адрэагуюць... А яна марожанае захоча альбо, скажам, каробку цукерак...і тое ж самае, возьме, ды і зробіць. У мяне ў самой дзеці, і павер ты мне, яны часам робяць такія нечаканыя учынкi, і думаеш тады, чаго ім не хапае... Ды гэтага, нават, не растлумачыш...

Рыта. Я ня ведаю...

Алена Іванаўна. Хаціце, я Ігару пазваню. Ён прыйдзе і ўсё растлумачыць. Я ўпэўнена – усё стане на сваё месца.

Рая (Алене Іванаўне). Ды пачакайце вы! (Рыце). Хто ведае? У каго запытацца? Скажы ў каго? Справа, нават, не ў тым, хаця і ў тым самым, канешне... Але калі яна не разумее, што гэта дрэнна, што так нельга, пры чым тут мы, усе дзеці па аднолькавым кніжкам вучацца, аднолькавае на ўроках чуюць... І вось, адзін, зразумее, а другі не, і што мы рэальна можам з гэтым зрабіць? Як гэта растлумачыш? Чаму мы павінны мучыцца? Мне крэдыт яшчэ тры гады плаціць, а я больш нічога рабіць не ўмею. Як мне без гэтага. Я ўсё сваё жыццё адукацыі прысвяціла. Бывае, канешне, рознае, я за сваё жыццё і не такое бачыла, але ж трэба далей жыць. Дзяцей вучыць... як яны без нас? З-за такога ўсё страціць?

Рыта. Тамара Цімафееўна дырэктар, ёй і вырашаць.

Алена Іванаўна. Я думаю, гэта правільна. Добра, што мы пагаварылі і ўсё абмеркавалі. Зараз ўсё ўсім стала ясна. Я ў гэтым разбяруся, знайду вінаватых і разбяруся. Дзяўчаты, паверце, я гэтага так не пакіну... Сынам клянуся, што не пакіну.

Рыта падыходзіць да стала, разглядае сшыткі, якія яна прынесла, пасля бярэ іх ў рукі і выкідае ў сметніцу.

Рыта. Бязглуздзіца ўсё гэта... Я, нават, і прадмета свайго толкам ня ведаю, не кажучы ўжо пра тое, што...(паўза). Я жа і не разумею, па-чалавечы не разумею, што я тут раблю. Як у мяне хапіла розуму думаць, што я дзецям нешта магу даць? Я таксама ў школе вучылася... думала буду лепей за маіх настаўнікаў. А зараз я думаю, што мне трэба пратрымацца толькі год, а пасля кінуць гэта ўсё і забыць. Рабіце што хочаце.

Рыта рэзка выходзіць з настаўніцкай.

Рая. На самацёк гэта пускаць, канешне, нельга, але і лямант падымаць нам не з рукі...

Алена Іванаўна. Канешне-канешне. Каму ад гэтага лягчэй будзе? Нам? Ігару? Дзіцёнку гэтаму? Каму? Нават калі гэта і было, ёй, хутчэй за ўсё, ўсё-роўна, яна, і не зразумела, можа, што здарылася...

Тамара Цімафееўна. Кіньце вы такое казаць, як можна...

Алена Іванаўна. Я жа не пра тое, што ён яе прымусіў, разумеете? Яна жа сама ён яе не гвалціў..

Рая (Алене Іванаўне) Я бы на вашым месцы, ва ўсякім разе, палку бы не перагібала, ведаеце... Маліцеся, каб ўсё абышлося. Я, са свайго боку разумею, што вам цяжка паверыць...

Алена Іванаўна. Што значыцца «маліцеся»? Я разбяруся, абавязкова разбяруся.

Тамара Цімафееўна. Маліцца... і за нас, і за дзяцей гэтых бедных... Толькі гэта і застаецца,

Рая (глядзіць на гадзіннік) Бегчы трэба. На аўтобус спазняюся, яшчэ справаздачу па БРСМ здаваць (напраўляецца да выхаду, спыняецца каля дзвярэй) Не кісніце! Я ў пятніцу заеду, каб без мяне ні гугу тут, ясна?

Алена Іванаўна. Да пятніцы я разбяруся, усё высветлю.

Рая (сабе пад нос) Што высвятляць?

Рая выходзіць. У настаўніцкай астаюцца Алена Іванаўна і Тамара Цімафееўна. Ніхто з іх нічым не заняты. Іх твары знямелыя. Доўгая паўза.

Тамара Цімафееўна. Вы ў Бога верыце?

Алена Іванаўна ...А? Што?

Тамара Цімафееўна. У Бога вы верыце?

Алена Іванаўна. У Бога? Прычым тут ён? (Збірае сумку, з якой гандлявала раніцай). Мне пара. Да пабачэння.

Алена Іванаўна выходзіць.

Тамара Цімафееўна аглядае настаўніцкую. Заўважае кава, якое не дапілі, хоча выліць яго ў сметніцу, але бачыць там сшыткі, акуратна іх дастае і кладзе на стол. Палівае кветку і сыходзіць.

АКТ 2.

СЦЭНА 5. ШКОЛЬНЫ ДВОР.

Пусты школьны двор, чуваць галасы школьнікаў. Паціху галасы заціхаюць, на сцэне паяўляецца Маша, глядзіць на пустую лаву, паварочваецца, хоча пайсці.

Маша. ...Усё жа такі не...не мог ён забыцца...

Маша падыходзіць да лавачкі, сядзе.

Маша. А забыў, тады ўсім прасцей... Усё зразумела і ўсім прасцей...

Паяўляецца Антон, ён ціхенька падкрадаецца да Машы ззаду і заплюшчвае далонямі ёй вочы. Машы гэта не даспадобы, але яна дакранаецца сваёй рукою да рукі Антона.

Антон. Ты не забыла, а я думаў, ты не прыйдзеш.

Маша прыбірае рукі Антона ад свайго твару.

Маша (раздражнёна). Ты думаў, што я забылася, а я між іншым ужо паўгадзіны тут цябе чакаю!

Антон. Якія паўгадзіны, я бачыў, калі ты прыйшла, вунь адтуль бачыў. Ты і двух мінут тут не сядзіш, а ўжо бубніш. Я яшчэ не прыйшоў, а ты ўжо бубніць пачала. (сядае побач). Так пра што ты сабе пад нос гаварыла? (усміхаецца).

Маша. А чаму сам на лавачцы не чакаў?

Антон. (працягваючы усміхаецца). А пра што ты сабе пад нос гаварыла?

Маша. Канчай паскурацца! Чаму ў кустах хаваўся?

Антон (сур'ёзна). Думаў, што ты не прыйдзеш... Думаў, як прыдурак буду тут сядзець, калі ты не прыйдзеш...

Маша. А як мне, так нармальна?

Антон. Я бачыў, ты хацела пайсці.

Маша. Каб хацела – пайшла.

Антон. Я баяўся, што ты забылася... ну пасталела, што лі... Я жа цябе тут чакаў, каб заплечнік несці, а зараз у цябе вунь...маленькая сумачка....

Маша. Ты, вядома, таксама пасталеў, таму ў кустах і хаваўся.

Антон. Маша, мы і ўдзень абы-як пагаварылі. Я хацеў нармальна пагаварыць, я па табе сумаваў. Мы год не бачыліся і што? Толькі лаемся... няўжо спакойна пагаварыць не можам...

Маша, трохі павагаўшыся, абдымае Антона. Яны сядзяць моўчкі, Маша кладзе галаву Антону на плячо. Антон гладзіць яе па валасах, прынюхваецца.

Антон. Ты пачала курыць?

Маша. Бывае, так, дурасць...

Антон. Ты жа нядаўна курыла!

Маша. Учора курыла. Адну ці дзве цыгарэты. Вечар быў нервовы. І дарэчы, я тонкія палю, ад іх наогул нічога не бывае, ні залежнасці, не рака. Проста валасы раніцай не памыла, таму яны трохкі пахнуць.

Антон. Гэта з-за мяне? Перажывала, таму што я павінен быў вярнуцца?

Маша. (пасля доўгай паўзы) з-за чаго яшчэ? Я жа не ведала, кім ты вернешся...

Антон. Сабой... кім яшчэ?

Маша. Разумела, што сабой... Проста, вось нават зараз, мы сядзім з табой, і мне здаецца, што я зусім цябе не ведаю.

Антон. Разумею. Мне так сама так здаецца... У сэнсе, што я ня ведаю, што з табой было... як ты тут... Гэта цэлы год... Вось, прыйшоў сюды і думаю, а што калі ёй сорамна будзе сюды прыйсці? Неяк па-дзіцячы ўсё гэта... Я пра тое, што мне нават запрасіць цябе няма куды... Толькі што сюды. Страшна, што ты з-за гэтага мяне разлюбіш, што лі...

Маша (дастае з сумачкі цыгарэты). Вось глядзі, якія яны тонкія. Я пакуру?

Антон (незадаволена) Палі.

Маша. У мяне запальнічкі няма, у цябе ёсць запальнічка?

Антон (працягвае Машы карабок) Запалкі.

Маша. Я імі не ўмею.

Антон. Не куры тады!

Маша. Я думала, ты прыедзеш, і я пакуру разам з табой. Ведаеш, колькі пра гэта марыла? Я, вось, хаця зрэдку пакурваю...але заўсёды адна, разумееш. Не за кампанію там... а ад нерваў, заўсёды ад нерваў... і ніхто не ведае, ніводны жывы чалавек. Як думаеш, ці лёгка ў сябе ўсё несці?

Антон. Думаю, не.

Маша (Чыркае запалкамі, запалкі тухнуць адна за адной). А яшчэ я кошку сабе завяла... спецыяльна табе не казалася. Я, прынамсі, табе шмат чаго не казалася... спецыяльна... (так і не закурыўшы, вяртае запалкі назад Антону). Ды і другім таксама... Ты, вось, сёння казаў, што мы былі разам, нават калі ты і там... А як я гэта магла адчуць? Па чым зразумець? Думаеш, са мной нічога не адбывалася? А са мной адбывалася! Я жыла ўвесь гэты час, сталела...

Антон. Прабач, што жыццё табе сапсаваў. (пасля доўгай паўзы, няўпэўнена). А я пра сабаку заўсёды марыў, пра вялікую такую, злосную, каб толькі нас з табой любіла.

Маша. Нашто табе злосная? Сабака павінна быць добрай, умець памагаць... я глядзела адну перадачу пра лаек...

Антон. Я пра лаек многа чытаў, яны верныя... Нават не ўсе людзі такія адданыя. Але з другога боку, людзі проста так верныя, а сабакі за харчы. Людзям таму і складаней, што за проста так трэба ўсё рабіць і любіць, і верыць, і ніколі не ведаць ёсць у гэтым сэнс які-небудзь ці не.

Маша. Ты ўсё-такі пасталеў. Раней ты зусім іншым быў.

Антон. А як кошку завуць?

Маша. Земфіра.

Антон. Тая, што ў целіку?

Маша. Усе так пытаюцца! Гэта так нудна, фу... Думала, хоць ты не запытаешся!

Антон. А нашто ты тады так яе назвала? Каб усе пра адно і тое ж пыталіся?

Маша (пакрыўджана) Я не хацела ні Мурку, ні Барсіка!... Вось як бы ты сабаку назваў, калі б яна ў цябе была?

Антон. Я пра гэта не думаў. Але, ты права, Рэксам, я не хацеў бы яе назваць...

Паяўляецца Віця.

Віця. О!!! Галубкі!!! Антоха, ты ей-Богу не змяніўся! Так і ведаў, што тут вас убачу! Толькі баяўся, што спазнюся...

Антон (рэзка) Што хацеў?

Віця. (здзіўлена) у сэнсе?... Ну...гэта...убачыцца трэба, ты жа вярнуўся...

Маша. А чаму не трэба было, калі ён быў там.

Антон (перабіваючы) Маша, не лезь, калі ласка.

Віця (Антону). Ты што, у абідках, што лі?

Антон. У абідках? Я табе морду раззаб'ю зараз, калі не зваліш!

Віця. Антоха! Ды кінь ты... Ты думаеш, нам кайфна было, што так усё закруцілася? Малы, зусім на лайно сышоў, усё збіраўся пайсці і расказаць, што ты не адзін быў. Я адгаварыў – які ў гэтым сэнс? Табе што лягчэй бы стала, каб мы ўтрох там апынуліся?

Антон. Што ты гоніш? Вы ж мяне злілі, вас толькі за жабры ўзялі, вы і злілі, , як родзічы вашы вам нашапталі, так вы і зрабілі, каб толькі сракі свае зберагчы! А зараз ты гоніш! Сукі вы і ўсё!

Маша. Калі вы так за яго хваляваліся ...

Антон (перабіваючы) Маша, мы адыдзем на пару хвілін, пачакай мяне тут, добра?

Маша. Усё зноў пачынаецца, зноў, разумееш. Мы ж дамовіліся, мне здавалася, так больш не будзе.

Антон. Нічога не будзе, мы проста пагаворым і ўсё. Усё будзе добра. Я зараз.

Антон і Віця адыходзяць, Антон азіраецца ў бок Машы, каб упэўніцца, што яна іх не бачыць, паварочваецца да Віці і б'е яго ў живот. Віця згібаецца, хапаецца рукамі за живот, ловячы ротам паветра. Антон некалькі секунд прытрымлівае Віціну галаву, затым прыбірае руку – Віця валіцца на зямлю. Антон моўчкі стаіць, глядзячы на Віцю, пакуль той, лежачы на зямлі, спрабуе аддыхацца, каб нешта сказаць.

Віця. Антоха, ты ебануўся што лі? Мы жа сябры, нахер такое рабіць?

Антон. Сябры? Ты, сука, мне зараз пра сяброўства часаць будзеш?

Віця, апіраючыся на руку, паціху падымаецца.

Віця. Хочаш піздіць – давай! Калі лічыш, што заслугоўваю – валяй, твая справа... (паўза) . Толькі я, Антоха, як лепей хацеў...

Антон. Нахер ты зараз смаркачы мажаш!? Гэта жа твая ідэя была, твой верняк!

Віця. І што? Ну, не выйшла, і што - усім мучыцца? У малога, вунь, мамка інфарктная. У мяне родзічы ўспрымаюць усё, як хер ведае што... Ды каб у мяне родзічаў не было, мне бы што, у падлу было бы гэты сраны год там прасядзець? Ты сам хоць якую розніцу адчуў, што ў гэтым захалусце сядзець, што там, там хаця бы людзі ў тэме...

Антон (адходзячы ў бок). Віця, дружбан, ішоў бы ты... мне нават слухаць цябе няма як. Ты проста, прыдурак, разумеш.

Віця. Кідай з сябе манашку строіць. Знайшоўся разумнік...

Антон. Слухай, не сябры мы з табой. І не былі ніколі.

Віця. Ну і валі! А мы яшчэ дбалі... адсідня табе збіралі. (Дастае з торбы скрутак). Гэта табе. Ад нас з Малым. Хочаш, выкідвай, мне ўсё роўна. (Віця акуратна кладзе скрутак на зямлю і сыходзіць). Рабі што хочаш.

Антон глядзіць у бок Машы, бачыць пустую лавачку, падымае скрутак, кладзе яго ў кішэню, бяжыць за Машай.

На сцэне паяўляецца Алена Іванаўна, у адной руцэ дарожная торба, у другой тэлефон.

Алена Іванаўна. Ало! Ігар! Ты дзе? Мне што, на сабе гэтую торбу дамоў валачы!? Ало?

З тэлефона Алены Іванаўны чуваць гудкі, яна ставіць торбу на зямлю, нецярпліва звоніць Ігару яшчэ раз.

Алена Іванаўна. Ало!

Паяўляецца Ігар на ровары.

Ігар. Ды тут я ўжо!

Ігар моўчкі бярэ торбу, вешае яе на руль, разварочваецца, папраўляючы навушнікі.

Алена Іванаўна. З маці ўжо не вітаемся?

Ігар. Што?

Алена Іванаўна. Не вітаемся ўжо?

Ігар. Я не чую, спяшаюся.

Алена Іванаўна. (вырываючы з вушэй навушнікі). Зараз чуеш?

Ігар. (старана складаючы навушнікі ў кішэню). Зараз чую, толькі ты навушнікі зламала, а за іх грошы плацілі.

Алена Іванаўна. Мае грошы.

Ігар. (дастае навушнікі) Твае, так твае. Новыя купіш.(рве навушнікі, працягвае Алене Іванаўне). Назву там прачытаеш.

Алена Іванаўна дае Ігару аплявуху. Нейкі час яны стаяць моўчкі. Ігар без эмоцый.

Ігар. Навушнікі забяры.

Алена Іванаўна нічога не адказвае. Ігар кідае навушнікі на зямлю.

Ігар. Як хочаш.

Алена Іванаўна. Ігар, чаму ты так сябе паводзіш? Людзі жа бачаць... Ім жа не растлумачыш, што гэта такі ў цябе перыяд, такі ўзрост. Пра нас плёткі пайшлі. Думаеш, мне гэта прыемна?

Ігар. Пра нас? А ты якім бокам?

Алена Іванаўна. У сэнсе?

Ігар. Я бы з задавальненнем пра цябе плётку паслухаў.

Алена Іванаўна. А я вось пра цябе ўжо пачула. І мне гэта, ведаеш, аніякай радасці не прынесла.

Ігар. І што брэшуць? Дай здагадаюся... У гэтай дэбілкі ўсё ж такі ёсць нейкія прабліскі свядомасці, і яна ўсё жа некаму расказала?

Алена Іванаўна. (пасля доўгай паўзы) А я ня верыла. Нікому ня верыла... Думала, такога не можа быць... Як ты мог?

Ігар. Нармальна змог... хутка (усміхаецца) паўтары хвіліны ўсяго.

Алена Іванаўна зноў дае Ігару аплявуху.

Ігар. Ты думаеш, мне балюча... ці крыўдна? Мне ўсё роўна. Пляваць, хоць тысяча аплявух дай, мне пляваць!

Алена Іванаўна. За што мне такое? За што ты мяне наказваеш? Чаго ты мяне так гадзішся? Я жа ўсё дзеля цябе раблю! Кручуся, як вужака на патэльні... я хачу, каб у цябе ўсё добра было... Цябе жа ў калонію пасадзяць!

Ігар. Мяне? За што? Я непаўналетні, яна таксама, у нас каханне, каханне, разумеш, як у цябе з бацькам. Благаславі мяне, я заўтра жа прапаную ёй руку і сэрца.

Алена Іванаўна. На мяне злуешся, на бацьку... дзяцёнак тут пры чым? Чым яна вінавата? Што б бацька сказаў, каб убачыў якім ты становішся?

Ігар. Ведаеш, што сказаў бы бацька! Нічога! Нічога бы не сказаў! Таму што ён ад цябе збег. І правільна зрабіў, што збег, ад цябе любы бы збег. Ты думаеш, я са злосці кажу? Са злосці? Хер ты ўгадала! З табой бы ніводны нармальны чалавек не змог бы, ніводны, разумеш. А за бацьку я рады, хоць пажыве як чалавек, можа сустрэне таго, хто любіць яго будзе. Я жа ведаю, што ён не мяне кінуў, а цябе, толькі цябе!

Алена Іванаўна. Да? І чаму ж гэта ён цябе не наведвае, на выходныя не прыязджае? Мабыць з таго, што дужа любіць?

Ігар. Не прыязджае, таму што цябе бачыць не хоча... не можа, разумее, што не зможа цябе бачыць... столькі гадоў з табой дарма! А я да яго жыць паеду, як толькі пашпарт атрымаю! Таму што ты монстр, страхоцце, разумееш. Вось ты кажаш, што ты стараешся – я гэта бачу, стараешся, базара ноль, а для чаго ты стараешся? Ты сама сабе можаш прызнацца, дзеля чаго ты стараешся?.

Алена Іванаўна. Дзеля цябе, дзеля тваёй будучыні.

Ігар. Дзеля сябе ты стараешся, дзеля сябе адной! Ты людзей нават не бачыш – ты іх лепіш! Бацьку ляпіла, зараз за мяне ўзялася, а мне гэта не трэба, як і яму не трэба было. Я жыць хачу. Жыць! А ты мяне ў гэту клааку прывалакла (крыўляючыся) «Ігар, табе трэба бал больш высокі, калі ты хочаш сабе прыстойную адукацыю» . Нічога я не хачу, з таго што ты ад мяне хочаш! Ні адукацыі тваёй сранай, ні бала высокага, я жыць хачу! Сам за сябе пражыць хачу, а не для таго, каб было ўсё так як ты нафантазіравала.

Алена Іванаўна. Ігар, што ты гаворыш, Ігар, куды жа без адукацыі?

Ігар. А з адукацыяй куды? На завод начальнікам цэха? Для таго, каб грошы зарабляць, хіба дыплом патрэбен? Вось у цябе ёсць дыплом, і што? Дзякуючы гэтаму ў цябе ёсць работа, на якой ты можаш шмоткамі таргаваць (піхае торбу нагой). Так і без дыплама барыжыць можна .

Алена Іванаўна. А жыць тады дзеля чаго?

Ігар. Для таго і жыць. Каб бабло у кішэні было, а не дыплом. Усе дзеля бабак і жывуць! Толькі робяць выгляд, што ім усё-роўна.

Алена Іванаўна. Ты проста ўвесь як бацька! Табе бы, каб усё па-простаму, ты ад праблем бяжыш, а намаганне прыкласці, каб цэлі дасягнуць, ты ня хочаш!

Ігар. Ужо прыклаў! (нервуючыся). У рот надаваў гэтай страхалюдзіне .

Па шчаках Алены Іванаўны цякуць слёзы.

Алена Іванаўна (плача). Я не разумею...Ігар... я не разумею... як ты...як такое наогул можа быць... (паўза). Ты жа монстр...

Ігар. На сябе паглядзі! (паўза). Ды кінь ты слёзы кракадзілавы ліць! Глядзець тошна! Думаеш ад таго, што ты з сябе гэтыя слёзы ціснеш, мне зараз жа сорамна стане?

Алена Іванаўна нейкі час глядзіць на Ігара, быццам не пазнаючы яго, спрабуе аддыхацца, каб супакоіцца.

Алена Іванаўна. Так і ёсць... Монстр... Ігар, тое што ты з ёй зрабіў...

Ігар (перабіваючы) Ты, нават, і зараз толькі пра сябе і думаеш! Пляваць табе на гэтую дэбілку! І на мяне пляваць!

Алена Іванаўна. Чаго ты дабіваешся? Ты гэта проста так гаворыш і так робіш, таму што монстр? Ці смерці маёй хочаш?

Ігар. Чаго дабіваюся? Цябе са школы выкінуць, калі дазнаюцца, што твой сын такое вырабляе. Я ў гэтай багне тырчаць не збіраюся!

Алена Іванаўна (выціраючы слёзы) Ты заўтра пойдзеш і папросіш прабачэнне ў гэтага дзіцяці і яе сястры. На каленях будзеш поўзаць, калі спатрэбіцца. Вось што ты зробіш!

Ігар. І не падумаю. Няхай яна ў мяне просіць. Я ёй нічога не зрабіў. А яна мяне (усміхаецца) спакусіла...прынадзіла... ці як гэта там у вас настаўнікаў кажуць? Карацей, адсысала яна ў мяне. І за што мне прабачэнне прасіць?

Алена Іванаўна. Пойдзеш і папросіш! Пазёрства тваё нікому не патрэбна, нават табе самаму, павер мне. Людзі мяне паважаюць, таму і заплюшчаць на гэта вочы. І ніхто не паверыць ні словам гэтай дзевачкі, ні тваім словам. Калі ты на маіх вачах не папросіш прабачэння, то збірайся і марш да бацькі, якога ты так любіш. З ім, вы, мабыць, зажывяце душа ў душу... два падонка. Гэты ўсё ў цябе ад яго! Ты ўвесь у яго!

Ігар. І паеду, мне тут лавіць няма чаго.

Алена Іванаўна. Давай, давай. Мне не патрэбен сын які будзе мяне няславіць. Толькі, пакуль ты яшчэ не з'ехаў, я нешта табе скажу... Я хачу, каб ты ведаў, што твой бацька,-якога ты так любіш і паважаеш... ён наогул дзяцей не хацеў. Хацеў, каб я аборт зрабіла. Ён нават, акушэрку нейкую з бальніцы прыводзіў, каб тая мне растлумачыла, што ў гэтым няма ніякага страху. Людай, здаецца звалі. Калі зацікавішся, можам да яе ў госці схадзіць, яна ад нас недалёка жыла...

Ігар. Ты так нікчэмна выглядаеш, калі хлусіш... так нікчэмна... Ты мне гэта са злосці кажаш, каб я да яго не ехаў! Ты маніш! Ён мяне любіць, не тое, што ты!

Алена Іванаўна. А ты пазвані яму і запытайся. Толькі зараз пазвані. Я думаю, ён не будзе табе маніць. Якой бы дрэнню ён ня быў... але ён чэсны... падонак, але чэсны, як і ты.

Ігар. Я пазваню.

Алена Іванаўна. Пазвані, зараз жа пазвані. Я ведаю, што ён нават трубку не возьме, таму што ты яму не патрэбен. Зусім не патрэбен!

Ігар. (лезе ў кішэню за тэлефонам). Пазваню. І ведаеш, што ён скажа? Скажа паслаць цябе і ехаць да яго!

Алена Іванаўна (усміхаючыся). Звані-звані, давай. Як жа, адкажа ён...

Ігар нервова набірае нумар бацькі. З тэлефона гучна гучыць «Няправільна набраны нумар». Ігар набірае яшчэ раз. «Няправільна набраны нумар».

Ігар. Ён ад цябе хаваецца! А ты, сука, усё хлусіш, хлусіш! Ён мяне любіць. А цябе з работы выкінуць, а я да яго паеду. Я з табой жыць не буду! Бачыць цябе не магу! Табе наогул трэба было хамяка якога-небудзь радзіць, а не чалавека! Каб ён не разумеў, дзе ты хлусіш, глядзеў бы табе ў рот і ўсё жыццё быў бы хамяком! А я не хамяк! Я не магу больш цябе бачыць! (падымае ровар, кідае яго ў бок). Мне ад цябе нічога не трэба! І ты мне не патрэбна!

Ігар сыходзіць.

Алена Іванаўна падымае ровар, вешае на руль торбу, і ціха сыходзіць, кацячы ровар перад сабой.

Змяркаецца.

Паяўляюцца Маша і Антон. Яны ідуць павольна, трымаючы адзін аднаго за рукі.

Антон. Я, канешне, рад, што яшчэ раз сёння ўбачыліся, але ўсё-такі ты дарма рэпетытара прапускаеш.

Маша. Адзін раз можна і прапусціць. Ты прабач, што я збегла. Я проста так на цябе раззлавалася, ты сабе не ўяўляеш. Ты толькі паявіўся і ў цябе зноў сакрэты з імі.

Антон. Як мне табе яшчэ растлумачыць? Не будзе больш нічога ні з Віцём, ні з Малым. Мы проста пагаварылі... Як мужыкі. І ўсю гаворку я табе ўжо пераказаў. Я не хачу зноў ляцца. Што за фільм скачала?

Маша. Калі гэта была проста гаворка, чаму нельга было пагаварыць пры мне?

Антон. Маша, ну не пачынай ты! Таму што Віце было бы няёмка.

Маша. Добра, а тэлефон тады ў цябе адкуль ўзяўся, калі ты з імі не збіраешся вадзіцца ? Ты ведаеш, што гэта дарагі тэлефон. Думаеш, яны яго ў краме купілі?

Антон. Хочаш, я яго аддам? Хочаш?

Маша маўчаць, адварнуўшыся ад Антона.

Антон. Яны проста лічаць, што вінаватыя мне. Гэта ціпа традыцыі такой... Хаця гэта і глупа канешне гучыць, але гэта робіць іх прыстайнымі ва ўласных вачах. Я за ўсіх адказваў, і вось яны як падзяку...

Маша. (перабіваючы, раздражнёна) Ціпа, па паняццям?

Антон. Я хаця бы словам пра нешта такое абмовіўся?

Маша. А пра традыцыі хто мне толькі што казаў? Ты зараз усё жыццё пантавацца будзеш, што за каго-та, што-та...(крыўляючыся) Што, ціпа, пацаноў не здаў!

Антон. Ну ці я пантуюсь нечым, Маша? Там былі людзі якім гэта было ў кайф, што лі.... А мне... мне было толькі сорамна, і ўсё.

Маша (пасля доўгай паўзы) Антон... а за што сорамна?

Антон. (пасля доўгай паўзы) За многае, не ведаю, так і не скажаш. За тое, што там апынуўся... за тое, што нічым, ад усіх хто там, не адрозніваешся.... За тое, што каб не злавілі, то ніхрана бы не зразумеў... За тое, што нічога не выправіць, і з гэтым жыць далей... І ты на мяне будзеш глядзець менавіта вось так, а не як раней! І ўсе астатнія таксама!

Маша няўпэўнена абдымае Антона.

Маша. Сорам – гэта добра, гэта значыцца, што ты выправіўся...

Антон. Сорам – гэта як... як мазоль... як прышч які-небудзь... гэта і не хараша і не дрэнна. Гэта ніяк! Таму што там я не бачыў нікога, каму не было бы сорамна, калі бацькі прыезджаюць... альбо сябры. А ты кажаш, што сорам, гэта добра... Тады, атрымоўваецца, што ўсе там (крыўляецца) «выправіліся», так?

Маша. Думаю, не. Кажуць жа, што калі чалавек хоць раз за кратамі быў, то амаль заўсёды туды яшчэ раз пападзе...

Антон. (са здзекам) І што, так ужо заўсёды?

Маша. Так Кажуць. Я не памятаю, як там дакладна.

Антон. А пра чалавека, які на моры пабываў, так не Кажуць?

Маша. Я жа сур'ёзна пытаюся.

Антон. Адкуль мне ведаць? Запытайся ў таго, хто так кажа. (паўза). Адзін скокне з парашутам, і ўсё жыццё пасля скача, а другому і аднаго разу дастаткова.

Маша. Ты неяк параўноўваеш... злачынства – гэта адно, а з парашутам – гэта жа спорт, гэта зусім іншае. Як наогул пра злачынства можна казаць як пра спорт. Мне нават непрыемна і страшна, што ты так параўноўваеш.

Антон. Непрыемна і страшна таму, што так з маленства вучаць, што такіх людзей, як, напрыклад, я, трэба цурацца.

Маша. Каб я цуралася, ці была бы я разам з табой?

Антон. Ты сама толькі сказала, што табе непрыемна і страшна са мной гаварыць. Бацькам ты пра мяне сказаць ня можаш! Выпытваеш лухту ўсякую!

Маша. Не кажы абы чаго. Мне страшна ад таго, што ты пра злодзеяў так проста гаворыш.

Антон. А як пра іх казаць? Пра ўсіх астатніх проста, а пра іх складана? Чым яны ад цябе адрозніваюцца, ці, скажам, ад бацькі твайго?

Маша. Пры чым тут мой тата? Ён што, забіў каго-небудзь, ці абакраў?

Антон. Твой бацька вадзіцель, і што ты думаеш, ён салярку не злівае? А колькі будзе каністра плюс каністра, плюс яшчэ адна каністра? Вось табе і планшэт і рэпетытар, дачушка. Але ён не злодзей, таму што крадзе паціху, але часта. Так што лі атрымоўваецца? А калі я скраду за раз на планшэт, там, ці мабільнік – я злодзей, і пра мяне гаварыць можна толькі шэптам, і толькі тады, калі мяне побач няма...І да дачкі сваёй мяне, канешне падпускаць палахліва!

Маша. (дае Антону аплявуху). Гэта подла так казаць!

Маша плача. Антон маўчыць нейкі час, ніяк не рэагуючы на Машыны слёзы, пасля абдымае яе.

Маша (выціраючы слёзы). Прабач, сама не ведаю, як атрымалася. Але ты ўсё-роўна гаворыш гадасць.

Антон. Я не ўцямлю, што такога дрэннага я сказаў. Скажаў, як думаў. Ці мне трэба табе маніць?

Маша. А я прашу маніць?

Антон. А аб чым ты просіш?

Маша. Прашу не казаць гадасцей. Калі ты так гаворыш... не ведаю... мне здаецца, з такімі думкамі ты хутка зноў пападзеш ў якую-небудзь кампанію, і што-небудзь здарыцца. А я зноў астануся адна. А я не хачу быць адна! Я стамілася!

Антон. А я і не збіраюся цябе кідаць.

Маша. А год назад збіраўся?

Антон. І год назад не збіраўся.

Маша. Не збіраўся, а я адна прасядзела, як вар'ятка якая-небудзь, ей Богу.

У Машы звоніць тэлефон, яна дастае яго з сумачкі, Антон адходзіць у бок. Маша скідвае.

Антон. Хто званіў?

Маша. Ніхто, не важна.

Тэлефон зноў званіць. Маша знаў скідвае.

Маша. І наогул, ты так гаворыш, быццам ты яшчэ там... быццам цябе не тычыцца. Ходзіш такі, быццам ва ўсім што трэба ўжо разабраўся. А вось калі падумаць, сур'ёзна падумаць, што далей. Вучышся ты абы як, паступаць не думаеш, плюс судзімасць. Харошай работы табе не знайсці. Чым ты збіраешся займацца? Або зноў будзеш хадзіць, на ўвесь свет надзьмуты і думаць, што калі ў цябе бацькоў няма, то табе ўсе зараз павінны?

Антон. Я што казаў, што мне нехта нешта павінен? Ці ты думаеш, што я не змагу сам сябе забяспечыць? Я ў электрыцы ведаеш як разабраўся? Мне бы толькі гэтую дурацкую школу скончыць...

Маша. (здзіўлена) У чым?

Антон. У электрыцы... Ну... провад, разеткі, лічыльнікі...

Маша. Антон, у цябе па фізіцы чацвёрка была, якую ты, нават, не заслугоўваеш. Ты жа па фізіцы нуль!

Антон. Папашку ўзгадалі, вось і мамашкі словы паляцелі...

Маша. Яна тут пры чым?

Антон. Ты жа кажаш зусім як яна ... І яна тут пры ўсім, ты толькі не пры чым! А каб нешта ўмець, ведаць трэба не так і многа, як ты думаеш. Трэба проста ўмець. Ты па фізіцы хаця за год дзесятку атрымай, а ўсё-роўна не зробіш таго, што я магу!

Маша (абурана). Ты што? Пра гэта марыш? Нічога не робячы, дасядзець у школе, каб пасля ўсё жыццё разеткі правіць?

Антон. Ты што, не чуеш?

Маша. Што?

Антон. Табе ж гэта маці твая надыктавала! Са мной жа не ты ўжо гаворыш!!.. Што табе тлумачыць...

Маша. А ты пастарайся, растлумач...

Антон. А ты тон змяні! Аж падкідвае, калі продкаў уключаюць!

Маша. Можа гэта таму, што табе ўключыць няма каго?

Антон. Можа і таму.

Маша. Прабач... (паўза) не хацела...

Антон. Ты мне ўказваць не будзеш, чаго хацець, а чаго не хацець! Захачу, буду разеткі правіць. Захачу – у інстытут які-небудзь паступлю.

Маша. У цябе жа судзімасць!

Антон. Зноў пачынаеш! Калі ў чалавека судзімасць, яму што, у магазіне малака ўжо не купіць?

Маша. Купіць.

Антон. Вось і ўсё! Захачу і паступлю. Чаго ты смяешся? Колькі там экзаменаў здаваць трэба.

Маша (смяецца) Дзе?

Антон. У інстытуце якім-небудзь!

Маша. Усюды па-рознаму... тры-чатыры.

Антон. І што, думаеш, я чатыры прадмета не асілю? Гэта толькі захацець трэба! Вывучу, як піць даць! Ну што ты смяешся? Ажно шалею! Ты мне што, не верыш? Ты сама, вунь, не сказала, аб чым марыш, а з мяне рагочаш.

Маша. Мару... не ведаю... жыць нармальна мару. Нармальна. А ты хлусіш усё, што паступаць будзеш, хлусіш. Нікуды ты не будзеш паступаць.

Антон. Нічога не хлушу. А ў цябе вось і мары-та няма, сказаць нічога не можаш.

Маша. Мару... пра многае мару. З'ехаць мару, паступіць у інстытут, пасля перакладчыцай працаваць, па свету ездзіць, пабачыць там рознае...

Антон. Кошку тады нашто завяла?

Маша. Пры чым тут кошка?

Антон. З'ехаць хочаш, а кошку завяла. Гэта ж твая кошка.

Маша. Пакіну бацькам, кошцы ўсё-роўна. А бацькі будуць пра мяне думаць, гледзячы на яе.

Антон. Мяне таксама бацькам сваім пакінеш?

Маша. (пасля доўгай паўзы). А ты што прапануеш? Мне таксама тут усё жыццё тырчаць, разеткі з табой на пару правіць?

Антон. Не.

Маша. Што не? Ты там сядзеў, з табой нешта адбывалася, пра што ты не слова не сказаў, а зараз з'яўляешся і бац! Я буду нікім, давай са мной. Мне гэтаму радавацца?

Антон. Як хочаш.

Маша. А ты што хочаш? Што ты хочаш ад мяне пачуць? Хочаш каб скакала з радасці?

Антон.(перабіваючы) Хачу, каб ты сышла.

Маша. Што?!

Антон. Хачу адзін застацца. Хачу, каб ты пайшла.

Маша. Ведаеш, гэта ўжо занадта! Я цябе год чакала, каб ты мяне воль так праганяў? Ну і свіння жа ты! Бачыць цябе не хачу!

Маша рэзка паварочваецца і сыходзіць.

Антон. (услед) Я не хацеў цябе пакрыўдзіць (сабе). Хаця ўжо ўсё-роўна...

Антон праходзіць з аднаго канца пляцоўкі ў другі, скача на турнік, некалькі разоў падцягваецца, затым кладзецца і пачынае выжымацца хлопаючы ў далоні.

На пляцоўцы паяўляецца Нікіфаравіч. Не заўважаючы Антона, ён сядзе на лавачку, дастае з кішэні гарэлку, адпівае з яе, хавае бутэльку назад у кішэню.

Антон. (гучна) Нікіфаравіч!

Нікіфаравіч пужаецца моцнага гука.

Нікіфаравіч. А... Гэта ты... Спортам вырашыў пазаймацца?

Антон. Можна... Не ведаю... І табе б не замінала, замест таго, каб аднаму піць.

Антон падыходзіць да Нікіфаравіча, яны вітаюцца за руку.

Нікіфаравіч. Мне ўжо позна.

Антон. Нішто ніколі не позна.

Нікіфаравіч. Гэта калі малады, а калі стары, ды яшчэ такі як я... Тады ўсё позна.

Антон (ухмыляючыся) Што, паміраць сабраўся?

Нікіфаравіч. Збіраюся, ды ніяк не збяруся...

Антон. Кінеш піць, яшчэ сто гадоў пражывеш, ты жа крэпкі дзед. Ты апошні раз чым хварэў? Пахмелле не лічым.

Нікіфаравіч. Не ведаю... Нічым...

Антон. А калі?

Нікіфаравіч. Ды і не ўзгадаю я...

Антон. Я і кажу, здаровы, як бык.

Нікіфаравіч. Ды не смешна, Антон... А ты чаму адзін? Маша дзе?

Нікіфаравіч дастае бутэльку, адпівае, хавае назад.

Антон. Пасварыліся...

Нікіфаравіч. Маладыя -гарачыя, памірыцеся...

Антон. Не ведаю. Розныя мы нейкія сталі... Зусім. Гэта з аднаго боку і вабіць... а з другога не хочацца, каб так было...Пра што пагаварыць, нават не ведаем, толькі сварымся. Парадавацца разам не можам, не кажучы пра тое, каб адно за аднаго. Ай... Сумна.

Нікіфаравіч. Прытрацеся. Проста даўно не бачыліся, вось і выпендрываецца адно перад адным. Ты яе зразумей, ёй таксама не соладка было.

Антон. Ды разумею... І здаецца хачу, каб лепей, а што не скажу, усё не так – увесь нейкі не такі я ёй...

Нікіфаравіч. Яна харошая дзевачка. Ёй цябе, хулігана, не заўсёды зразумець проста, як бы яна не старалася. Ты ўцяж, другая ці дачакалася бы цябе, сумавала бы? Ты яе беражы, а то дастанецца яшчэ якому-небудзь гаду.

Антон. Гэта якому яшчэ гаду?

Нікіфаравіч. Гэта я так кажу. Проста, да слова.

Антон. Не мані. Я жа цябе ведаю. Ты проста так гадам не назавеш. Бачыў яе з некім?

Нікіфаравіч. Машу? Не. Не думай пра яе так, яна таго не заслужыла.

Антон. Ладна... Праехалі. З табой-та што?

Нікіфаравіч. Са мной? А што са мной можа быць? Нічога.

Антон. А па мне, дык ты чарней ночы.

Нікіфаравіч. Ты ў інтэрнат не спазніся?

Антон. А ты што не стораж там болей?

Нікіфаравіч. Скура зволяць. І з інтэрната, і са школы.

Антон. А за што цябе звальняць, адмачыў нешта?

Нікіфаравіч (робіць вялікі глыток) Адмачу. Заўтра ў горад паеду і адмачу (паўза). Зусім азвярэлі, ні чорта, ні Бога ўжо не баяцца. Я ім пакажу кузькіну маць.

Антон. Каму ім? Нікіфаравіч, раскажвай, што надумаў?

Нікіфаравіч. Часу няма. Ды і няма чаго табе ведаць, Антоша. (падымаецца). І ісці трэба, яшчэ спазнюся.

Антон. Нікіфаравіч, ну раскажы, я жа ад цябе не адчаплюся.

Нікіфаравіч ідзе, Антон ідзе за ім.

Антон. І чаму знянацку ва ўсіх сакрэты ад мяне паявіліся? У Машы сакрэты, у цябе сакрэты... Нікіфаравіч, ну раскажы, ты жа мне як дзед... Дарога не блізкая... ну раскажы...

СЦЭНА 6. НАСТАЎНІЦКАЯ.

Рыта ўваходзіць у настаўніцкую, не скідаючы сумку з пляча, накіроўваецца да сметніцы, заглядвае ў яе, азіраецца да стала, бачыць стос сшыткаў, ідзе да іх, глядзіць на вокладку.

Рыта. Фух...

Рыта вешае сумку, распранаецца. Заходзіць Тамара Цімафееўна.

Рыта. Добрай раніцы.

Тамара Цімафееўна. Добрай.

Рыта. Дзякуй, што сшыткі дасталі. Пагарачылася я трохі ўчора.

Тамара Цімафееўна. Усе тут учора і пагарачыліся, і панерваваліся... Нават і ўзгадваць ня хочацца.

Уваходзіць Алена Іванаўна, моўчкі накіроўваецца да стала, сядзе.

Тамара Цімафееўна (няўпэўнена) Алена Іванаўна, з вамі ўсё добра?

Рыта. Выгляд у вас не надта...

Алена Іванаўна. Усё нармальна, не хвалюцца, ціск толькі...

Тамара Цімафееўна. Можа вам таблетку даць?

Алена Іванаўна. Не, дзякуй. Сама як-небудзь. Таблеткі толькі пачнеш піць, дык пасля без іх ніяк.

Рыта. Можа гарбаты?

Алена Іванаўна. Не трэба. Зараз перадыхну і пайду працаваць.

Рыта сядзе за стол, хутка правярае сшыткі.

Тамара Цімафееўна. Мне нешта таксама не па-сабе. Старая ўжо для такой работы... як панабіраю ў галаву... У грыбы пайшла, думала па лесе натапчуся і засну быстра. Якое там! Амаль да самай раніцы вочы не заплюшчыла... (паўза).

Але ж баравікоў нарэзала цэлы пакет, падасінавікаў парачку, махавікоў штук дзесяць... Па усіх сваіх сцэжках прайшлася... Толькі пакуль апеняк няма, дзіўна, здаецца і дажджы былі, а апеняк няма.

Алена Іванаўна. А мне на грыбы ніколі не шанцуе. Можа проста дзе шукаць ня ведаю. Калі-некалі на які людскі грыб наткнуся.

Рыта. (працягваючы правяраць сшыткі). Я наогул не разумею, як можна па лесе цэлы дзень хадзіць. Я так кляшчоў баюся, проста жах.

Тамара Цімафееўна. Мяне колькі разоў кусалі і нічога. Тьфу-тьфу-тьфу. Выкруціла, ёдам змазала і будзь здароў.

Рыта. А на аналізы іх хіба здаваць не трэба? Яны жа энцыфалітныя бываюць.

Тамара Цімафееўна. Які аналіз, гэта ж тыдзень па бальніцах трэба ездзіць!

Алена Іванаўна (няўпэўнена) Ведаеце што... (паўза). Я ўчора пагаварыла з Ігарам (паўза). Гэта ён, ведаеце, гэта не розыгрыш нечы... Гэта яго... жарт... Такая мне помста за нешта.

Тамара Цімафееўна. Ну... вы пагаварылі з ім...растлумачылі?

Алена Іванаўна. Што растлумачыла?

За дзвярыма настаўніцкай паяўляецца ўсхваляваны Антон, спыняецца, прыслухоўваецца.

Тамара Цімафееўна. Напрыклад, што рабіць так не варта...

Алена Іванаўна. Вы думаеце, ён не ведае? Добра ён усё ведае і разумее. Яму і самаму гадка, ён толькі са злосці так зрабіў, а не таму, што дрэнны, альбо не разумее нешта. Сам увесь змучыўся, дома не начаваў, на званкі не адказвае...

Рыта. А ў сяброў яго пыталіся? У каго ён можа быць?

Алена Іванаўна. Ды няма тут у яго сяброў.

Тамара Цімафееўна. А злуецца ён на каго ?

Алена Іванаўна (паўза) на ўвесь свет... Не ведаю, і на мяне таксама. Думае, што бацька з-за мяне яго кінуў, ну... не кінуў, разышліся мы.

Тамара Цімафееўна. Даўно?

Алена Іванаўна. У красавіку ці траўні... не памятаю.

Рыта. І ён з вясны бацьку не бачыў?

Алена Іванаўна. Я яму забараніла прыезджаць, думала, так Ігару лепей будзе. Пераезд гэты задумала... Новая школа, новыя знаёмства...

Рыта. Ну, гэта вы перагнулі. Дзіця павінна бачыць бацьку, асабліва хлопец.

Алена Іванаўна. Толькі не такога.

Рыта. А што з ім не так?

Алена Іванаўна. Ён подлы... Ён знайшоў сабе нейкую... і ў цэлым... Дзіцяці не патрэбен такі прыклад перад вачыма, шкада толькі, што я гэта позна паняла. Самі бачыце, як Ігар сябе паводзіць, думаеце, гэта ў яго ад мяне ці ад бацькі?

Рыта. Ігар жа не вінаваты ў вашых з мужам праблемах.

Алена Іванаўна (перабіваючы) Аказваецца, усе ведаюць як лепей! Адна толькі я не ведаю! Я маці! Хто акрамя мяне ведае, што трэба яе сыну?

Рыта. Можна, ён сам? Я зусім яго не апраўдваю, ён падонак пасля таго, што зрабіў. І я думаю, вы яшчэ ад яго нацерпіцеся. Але ва ўсім гэтым і ваша віна ёсць.

Тамара Цімафееўна. Давайце не будзем накручвацца і лаяцца. Мы ўжо учора ўсё абмеркавалі.

Алена Іванаўна. Лёгка асуджаць, калі сваіх дзяцей няма. Вось радзі сабе, выгадуй, выхавай, пасля і паглядзім, як ты запяеш.

Рыта. Я разумею, што гэта не так проста, але выключаць тое, што бацькі не заўсёды маюць рацыю... гэта неяк непедагагічна і наогул тупа.

Тамара Цімафееўна. Я вас малю, не сварыцеся. Давайце не будзем вяртацца да гэтай тэмы, пакуль Рая не прыедзе.

Алена Іванаўна. Проста не трэба мяне вучыць, пра што самі ня ведаеце.

Рыта. Я зразумела вашу пазіцыю. І мне, нават, шкада вашага сына.

Уваходзіць Антон.

Антон. От жа сукі! (Рыце). Што глядзіш? Ідзі, цалуйся з ім, раз шкада.

Рыта. Ты хто такі? І хто даў табе права са мной так гаварыць?

Алена Іванаўна (перабіваючы) Гаўрыс, пайшоў вон! Што ты сабе дазвяляеш?

Антон. Што ў галаву стукне, тое і дазвяляю. Ці можа так толькі вашаму сыночку можна?

Тамара Цімафееўна. Антон, ты ўсё не так зразумеў, мы гаварылі...

Антон(перабіваючы). Ведаю я, пра што гаварылі! Кожнае ваша слова чуў.

Алена Іванаўна. Тамара Цімафееўна, што вы перад ім сцелецесь? Ён жа бандзюга, у яго вунь на лбу напісана. Яго толькі за адну абразу можна назад у калонію адправіць. (Антону). Выйдзі, толькі парад ад такіх не хапала!

Антон. А я не з парадзі прыйшоў! Якія жа вы...якія вы гадкія, двудушныя, подлыя...

Тамара Цімафееўна. Антон, гэта проста непаразуменне нейкае, мы, мабыць, з табой пра рознае гаворым.

Антон. (Рыце). Ладна яны... Адна сынам-вычварэнцам заклапочана, другая за месца сваё калоціцца. А ты? Ты калі паспела такой самай стаць?

Рыта. Ты зусім дзіця яшчэ, што ты пра гэта можаш ведаць?

Антон. Цьфу. Бляваць ад вас хочацца!

Антон накіроўваецца да дзвярэй. Тамара Цімафееўна ідзе за ім.

Тамара Цімафееўна. Антон, ты нешта не так зразумеў, давай, ты ўгаманіся, і мы пагаворым.

У настаўніцкай застаюцца Рыта і Алена Іванаўна.

Рыта (пасля доўгай паўзы). А ён жа правы... Я жа... як вы стала...

Алена. Іванаўна. Вазьмі яго яшчэ паслухай, і будзь, як ён. Ён жа бандыт... ён...у яго ні страху, ні павагі, нічога няма...

Рыта. А у мяне ні сораму, ні гонару. І ў вас таксама. За што нас баяцца ці паважаць? Вось вы, здаецца, такім як ён павінны ўзорам быць, а ён што бачыць – вашу беспрынцыповасць, вашу бездапаможнасць... немагчымасць зладзіць са сваім сынам, не кажучы ўжо пра астатніх...

Алена Іванаўна. Ды пайміце жа вы! Адна справа, калі дзіцё харошае, адзін раз возьме, ды й зробіць нешта не так, тады яму проста неабходна дапамога. А калі гэта падлетак, скажам, як Гаўрыс... Вось ён толькі з калоніі выйшаў, і ўжо зноў пачынае...

Рыта. Але ў нашай сітуацыі... ён жа не па-пустому... як бы сказаць... бунтуе. Не з-за таго, што ён благі, а з-за таго, што ў яго сэрца ёсць, і сумленне, і ўяўленне пра добрае і злое... і з боку ад таго, што ён лічыць несправядлівым, стаяць не хоча, як мы гэта робім.

Уваходзіць запыхаўшая Тамара Цімафееўна.

Рыта. Вы яго дагналі?

Тамара Цімафееўна. Не (паўза). Тэхнічкі сказалі, што нехта замок у гардэробе зламаў, і ўсе грошы з дзіцячых кішэняў падчысціў.

Алена Іванаўна. Во! Пра што і казалі! Думаеце, гэта ніяк не звязана з тым, што Гаўрыс у школе паявіўся?

Тамара Цімафееўна. Нават не ведаю, што думаць.

Алена Іванаўна. Пайшлі, вы спачатку мне ўсё пакажыце, пасля я участкавага вызаву.

Рыта, Тамара Цімафееўна і Алена Іванаўна выходзяць з настаўніцкай.

СЦЭНА 7. ШКОЛЬНЫ ДВОР.

Паяўляецца Ігар. Ён ускудлачаны і не такі ахайны, як звычайна. Ігар дастае тэлефон, набірае нумар.

Ігар. Маша, прывет. Трэба пагаварыць. Я ў двары зараз. Ты не магла бы прыйсці? Добра, чакаю.

Ігар падымаецца, нярвуючы, ходзіць з аднаго канца пляцоўкі да другога.
Паяўляецца Маша.

Ігар. Я табе ўчора ўвесь вечар званіў. Табе цяжка было адказаць?

Маша. Я не магла, занятая была (падыходзіць бліжэй, разглядаючы Ігара). А з табой што робіцца, у саломе нейкай, ці што?

Маша атрасае плечы і спіну Ігара.

Ігар. З дома сышоў. Думаў у цябе пераначаваць, таму і званіў, а ты занятая была. На нейкім гарышчы начаваў. Там, напрыканцы вёскі.

Маша. (вінаватая) Я жа не ведала, што табе начаваць няма дзе. Каб ведала – канешне адказала бы. Ты чаму з дому сышоў?

Ігар. Ай... Доўга расказваць. З матушкай пацапаўся, дастала мяне.

Маша. Што значыць дастала?

Ігар. Не магу болей з ёй разам жыць, ні тут, ні ў горадзе, разумееш, стаміўся, не магу болей.

Маша. А чаго лаецца?

Ігар. Таму што яна дура, і не разумее нічога! І мяне не разумее. У цябе з родзічамі не так?

Маша. Як так?

Ігар. Ты з імі нармальна ладзіш?

Маша. Як калі... Звычайна імкнуцца мяне зразумець... падтрымаць.

Ігар. Бачыш, табе пашанцавала. А ў мяне толькі бацька нармальны. Яны разышліся з матушкай яшчэ вясной. Яна зусім нязносная стала. Бачыць яе не магу.

Маша. І што зараз рабіць будзеш?

Ігар. Да бацькі паеду...

Маша. Ён далёка жыве?

Ігар. Адсюль недзе кіламетраў трыста, ён туды, дзе нарадзіўся, з'ехаў.

Маша. А грошы ў цябе ёсць, каб ехаць? Дзе ты грошы возьмеш?

Ігар. У прыцяляў пазычыў.

Маша. Ты жа казаў, што ў цябе няма тут прыцяляў.

Ігар. ...Ну... не ў прыцяляў... у знаёмых.

Маша. А мама... яна як? Яна хвалявацца будзе ...

Ігар. Маша, пляваць ёй на мяне, яна толькі сябе любіць. І мне на яе пляваць.

Маша. І што, ты і сумаваць па ёй не будзеш?

Ігар. Не.

Маша. А па мне?

Ігар. А што па табе сумаваць? У цябе жа хлопец ёсць.

Маша. А нашто тады мяне клікаў?

Ігар. Сказаць, што з'езджаю, што больш не пабачымся, ціпа.

Маша. З якога перапуду мне гэта трэба ведаць, калі ты па мне сумаваць не будзеш?

Ігар. З такога, што ты па мне сумаваць будзеш.

Маша. (здзіўлена) Чаго й та так?

Ігар. А вось так.

Ігар прыцягвае Машу да сябе. Маша трохі працівіцца, хутчэй ад нечаканасці, чым ад таго, што яна гэтага не хоча. Яны цалуюцца. Маша стаіць, апусціўшы

рукі, пасля няўпэўнена абдымае Ігара. Як толькі яна гэта робіць, Ігар адходзіць у бок.

Ігар. Вось і развіталіся, зараз мне трэба ехаць.

Маша (з крыўдай) Паедзеш?

Ігар. Я жа сказаў, што паеду.

Маша. Ну і каціся! Мне ўсё роўна.

Ігар. (усміхаецца). Я-та пакачуся. Але табе зусім не ўсё роўна, і мы абодва гэта ўбачылі.

Маша. Не ведаю, у чым пераканаўся ты, а для мяне гэта ані нічога не значыць.

Ігар. Ладна, як скажаш.

Ігар хоча ісці.

Маша. Маці цябе ўсё роўна верне, праз суд, ці яшчэ як. Толькі калі вернешся – я цябе ведаць ня ведаю.. Вось!

Ігар. Не вярнуся я сюды.

Маша сыходзіць. Праз нейкі час паяўляецца Антон, ён хутка накіроўваецца да Ігара, на хаду скідваючы са спіны запlechнік. Антон пытаецца ударыць Ігара, той ухіляецца. Яны пачынаюць біцца. Антон валіць Ігара на зямлю, спачатку б'е яго кулакамі па твары, пасля ўстае і б'е яго нагамі.

Убягае перапужаная Маша.

Маша. Антон!!! Што ты робіш!!! Не чапай яго!!! За што ты так яго!!!

Антон адходзіць ад Ігара, не глядзіць у бок Машы.

Маша падбягае да Ігара, які ляжыць на зямлі, падае на калені.

Маша. Ты цэлы? Ігар, з табой усё добра? Ты ўвесь у крыві. Вось сурвэтка, абатрыся.

Маша падымаецца, падыходзіць да Антона, калоціць яго у грудзі, б'е па твары, піхае.

Маша. Што ён табе зрабіў? Паміж намі нічога нават не было! Ты проста звер! Звер, разумееш!?

Антон нічога не адказвае, толькі пасля кожнага ўдару Машы патроху адходзіць.

Маша вяртаецца да Ігара.

Маша. Ігар, як ты? Ты можаш гаварыць? У цябе ўвесь рот у крыві. Я зараз маму тваю пазаву (Антону). Не смей адсюль ухадзіць, чуеш, не смей. Інакш я... Інакш ты будзеш трусам, разумееш, трусам!

Маша ўбязгае.

Ігар (цяжка дыхаючы) Я жа казаў, што кляне... Бачыў, як мяне бараніла... Бля...(сплёўвае, выцірае кроў з куткоў вуснаў рукавам) ... Юродзівы ты... Хер цябе поймеш! Я-жа табе гэта не ад агіды кажу, я і не крыўдую... (паўза). Ну, можа трохі, ды і толькі таму, што баліць яшчэ ўсё...(паўза). Ты, праўда бачыш сэнс у тым, што мяне адмудохаў?

Антон. А да цябе ні хера па-другому не дойдзе!

Ігар. А яно і так не дойдзе... Тупа думаць (усміхаецца)што мяне гэта нечаму навучыць... Хаця, можа шокер куплю, ці траўмат.

Антон. А мама табе дазволіць? Ганстэр, блядь... Соплі лепей падатры!

Ігар. Разумею, чаму злуешся, разумею... Нават, праўда, як бы з твайго боку... ты жа сваіх бароніш... Толькі сэнсу ў гэтым усё-роўна няма... Няма ні кроплі... я заживу. А ты ў калонію зноў сядзеш. Табе што, больш за ўсіх трэба, што лі?

Антон.(нервова) Лепей заткніся !

Антон адыходзіць далей ад Ігара, Ігар заўважае недалёка скінуты заплечнік Антона, акуратна падцягвае яго да сябе, дастае са сваіх кішэняў грошы і рассоўвае іх ва ўсе аддзяленні заплечніка.

Ігар. Ну ты жа не тупы, здаецца... Чаму ты так непаважліва да жыцця... да свайго жыцця ставішся... Думаеш, ад аднаго твайго ўчынку, у свеце, блядь, недзе харошага стане болей, ці благога меней!

Ігар адпіхвае заплечнік на старое месца.

Антон. Ува мне стане! А табе яшчэ гадоў сто трэба, каб гэта атдупліць...

Ігар. Нават шкада цябе...

Антон (рэзка) Сябе пашкадуй!

Убягае Маша, Тамара Цімафееўна, Алена Іванаўна і Рыта.

Маша. Вось! Ён яго пабіў! Накінуўся і пабіў! Ён яго так біў, што я, нават нічога зрабіць не магла!

Алена Іванаўна кідаецца да Ігара.

Алена Іванаўна. Сыночак, з табой усё нармальна? Божа, ён табе зубы хаця ня выбіў?..

Ігар. Усё нармальна, ён ужо прабачэнне папрасіў, ён проста Машу да мяне раўнуе...

Маша падб'ягае да Антона, зноў пачынае яго калашмаціць.

Антон. Не раўную я, і прабачэнне не перад кім з вас не стаў бы прасіць!

Маша. Што ты нарабіў? Ты так і чалавека забіць можаш! Ты скаціна, ты як звер, цябе зноў у калонію трэба! Тваё месца там, а не тут!

Паяўляецца Віця.

Алена Іванаўна. Маша, адыдзі, а то і табе дастанецца.

Маша ідзе назад да Ігара.

Алена Іванаўна. Калі ты са смелых, Гаўрыс, то дачакайся, будзь ласкавы, участкавага. Ён вось-вось прыедзе.

Тамара Цімафееўна. Антон, што ты робіш, ці так можна?

Віця адходзіць у бок, піша смс.

Віця (шэпча) Скідвай мабілу, дурань... скідвай.

Антону прыходзіць смс, ён дастае тэлефон, чытае, раняе тэлефон на зямлю.

Рыта. Гэта жа мой тэлефон! У мяне яго два тыдні таму скралі!

Алена Іванаўна. А ты, Рыта, яшчэ пра сэрца яго нешта казала.

Рыта. Але ж яго не было тут два тыдні таму.

Алена Іванаўна. Пакуль яго не было, тут, наогул, усё было нармальна.

Рыта бярэ ў рукі свой тэлефон.

Рыта. Гэта мой тэлефон... Тут і музыка мая... і гэта драпіна...

Паяўляецца участковы. Віця, убачыўшы яго, паціху сыходзіць.

Алена Іванаўна. (участковаму). Вось, глядзіце, што тут робіцца.

Рыта хавае тэлефон у кішэню.

Маша (участковаму). Ён яго пабіў, разумееце, проста так... Ён на яго накінуўся і калаціў, пакуль я не прыбегла...

Алена Іванаўна. У нас гардэроб абакралі. Я думаю, што гэта ён. (паказвае на Антона). Ён толькі што з калоніі вярнуўся, за крадзеж сядзеў. І зноў усё пачалося.

Участковы. Давайце я гаварыць буду. Антон, гэта ты зрабіў?

Антон. Грошы не краў.

Участковы. Я цябе абшукаю.

Антон (спакойна) Абшуквайце.

Алена Іванаўна. Бачыце, як хаміць, ён жа зэк, другіх слоў няма!

Участковы (Алене Іванаўне) Вы можаце памаўчаць?

Участковы ашуквае Антона.

Участковы. Чый заплечнік?

Антон. Мой.

Участковы. Я і яго праверу?

Антон. Правярайце, я жа сказаў, што грошы не браў.

Участковы падыходзіць да заплечніка, адкрывае яго, дастае адтуль грошы.

Алена Іванаўна. Бачыце, што я казала!

Антон абарочваецца, бачыць, што з яго заплечніка дастаюць грошы. Ён зрываецца з месца, бяжыць да Ігара, які сядзіць на зямлі, і б'е яго нагой ў твар так, што Ігар зноў падае на зямлю.

Участковы кідаецца да Антона, рэзка адцягвае яго ў бок і заломлівае яму рукі. Астатнія тоўпяцца каля Ігара. Участковы ўводзіць Антона.

Ігар прыходзіць у сябе. Маша і Алена Іванаўна падымаюць Ігара з зямлі і вядуць яго, трымаючы пад рукі.

Алена Іванаўна. Мы зараз хуткую вызавем, трэба пабоі зафіксаваць і цябе аглядзець.

Тамара Цімафееўна заўважае кінуты на зямлі адкрыты заплечнік Антона, падымае яго, атрасае і хутка ідзе за Антонам і участковым.

Рыта. (сабе) адзін год астаўся.... толькі адзін ...

Пераклад Вольгі Кавалеўскай

15ok@mail.ru